

Laitemeluasetuksen toimeenpano

Ulkona käytettävien laitteiden melupäästön valvonta,
rajoittaminen ja ohjaus

Larri Liikonen

Laitemeluasetuksen toimeenpano

**Ulkona käytettävien laitteiden melupäästön valvonta,
rajoittaminen ja ohjaus**

Larri Liikonen

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 19 | 2010

Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto

Taitto: Marjatta Naukkarinen
Kansikuva: Ari Andersin

Julkaisu on saatavana vain internetistä:
www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö
> Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja

Helsinki 2010

ISBN 978-952-11-3798-3 (PDF)
ISSN 1796-170X (verkkokj.)

ESIPUHE

Tämän selvityksen on tehnyt Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristöministeriön toimeksiannosta osana laitemeludirektiivin kansallista toimenpianoa. Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä, eli Laitemeluasetus tuli voimaan 3. tammikuuta 2002 ja sen 3 § asetetut toisen vaiheen melupäästöjen raja-arvot tulivat voimaan 3 päivänä tammikuuta 2006. Ympäristöministeriön käsityksen mukaan laitemeluasetukseen liittyvä ohjaus ja valvonta ovat olleet varsin vähäisiä. Vajavainen markkinavalvonta mahdollistaa mm. epäterveen kilpailun, minkä vuoksi laitemeluasetuksen valvonnan tehostaminen on katsottu tärkeäksi. Tämä on tarpeellista myös siksi, että EY:n komissio suunnittelee laitemeludirektiivin muutosesitystä. Työn aikana selvitettiin mm. seuraavia asioita:

- Suomen ympäristökeskukselle (SYKE) toimitetut EY-vaatimustenmukaisuusvakuutukset, onko markkinoilla mahdollisesti asetuksen vastaisia laitteita, laitemeluasetuksen valvonnan tehostamiseksi tarvittavat toimet sekä
- Uudenmaan ELY-keskuksen mahdollisuus toimia jatkossa EY-vaatimustenmukaisuusvakuutusten kokoajana Suomen osalta.

Raportin on laatinut FM Larri Liikonen Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Työtä on valvonut ympäristöneuvos Ari Saarinen ympäristöministeriöstä. Lisäksi raporttia ovat voineet kommentoida ennen sen julkaisemista keväällä 2009 muodostettuun laitemeluverkkoon osallistuneet henkilöt, joita ovat olleet

Helena Kalliolinna, sosiaali- ja terveysministeriö/työsuojeluosasto

Päivi Laurila, Hämeen ELY (31.12.2009 asti Hämeen ympäristökeskus)

Maria Rautavirta, liikenne ja viestintäministeriö

Janne Niemelä, Tukes (31.12.2009 asti Kuluttajavirasto)

Pertti Metiäinen, Valvira

Erkki Poikolainen, Liikennevirasto (31.12.2009 asti RHK)

Pertti Sundqvist, Suomen luonnonsuojeluliitto

Toivo Haatio, Teknologiateollisuus ry

Heikki Ojanperä, Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys ry

Kari Ylpekkala, BRP Finland Oy

Kai Ylä-Outinen, Metso Minerals Oy

Kalle Hännikäinen, Metso Minerals Oy

Jukka Pietilä, MTT mittaus ja standardisointi

Pekka Rantti, MTT mittaus ja standardisointi

Hinrich Kress, Sandvik Mining and Construction Oy, Breakers Lahti

Ilkka Lehmusvirta, Sandvik Mining and Construction Oy, Breakers Lahti

Velipekka Mellin, Sandvik Mining and Construction Oy, R&D

Ympäristöministeriö kiittää kaikkia selvityksen toteuttamisessa mukana olleita.

Ympäristöministeriö

SISÄLLYS

1 Johdanto	7
1.1 Ulkona käytettävien laitteiden melun rajoittaminen	7
1.2 Toimenpiteet asetuksen vastaista laitetta vastaan	8
2 Toimijat ja niiden tehtävät	10
2.1 Ympäristöministeriö	10
2.2 Suomen ympäristökeskus (SYKE)	11
2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY).....	11
2.4 Turvatekniikan keskus (Tukes).....	12
2.5 Aluehallintovirasto (AVI).....	12
2.5.1 Työsuojelun vastuualue	12
2.5.2 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue.....	13
2.6 Kunnat	13
2.7 Tulli	14
2.8 Ilmoitetut laitokset.....	14
2.9 Laitevalmistajat.....	15
2.10 Maahantuojat ja valtuutetut edustajat	16
3 Nykytilanteen kuvaus	17
3.1 Tiedon kokoaminen	17
3.2 Valvonta.....	19
3.3 EY-vaatimustenmukaisuusvakuutukset.....	20
3.4 Laitemeluasetuksen tunnettavuus	21
4 Johtopäätökset	22
4.1 Asetuksen tehtävien uudelleen organisointi ja valvonnan toteuttaminen jatkossa.....	22
4.2 Valvonnan kohdentaminen	24
4.3 Tiedottaminen ja koulutus	25
Sanasto.....	26
Lähteet.....	28
Linkkejä.....	29
Liite.....	30
Kuvailulehti	41
Presentationsblad	42
Documentation page	43

1 Johdanto

1.1

Ulkona käytettävien laitteiden melun rajoittaminen

Euroopan parlamentti hyväksyi 8.5.2000 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/14/EY ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (2000/14/EY), jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa eri maiden lainsäädäntöä ja edistää sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa sekä suojella ihmisten terveyttä ja hyvinvointia kasvavaa ympäristömelua vastaan. Lisäksi direktiivin mukaisten melumerkintöjen myötä kuluttajien asema paranee heidän voidessa tehdä valintoja melupäästöiltään erilaisten laitteiden välillä

Direktiivi on saatettu voimaan kansallisesti valtioneuvoston asetuksella ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä (621/2001) 5.7.2001 sekä asetuksen muutoksella (953/2006) 9.11.2006. Asetuksen tavoitteena on rajoittaa ulkona käytettävien laitteiden ympäristöön aiheuttamia melupäästöjä sekä yhdenmukaistaa laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja niitä määräyksiä, jotka liittyvät merkintöihin, teknisiin asiakirjoihin ja laitteita koskevien tietojen kokoamiseen. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ulkona käytettävät laitteet on varustettava melumerkinnällä, ja osalle laitteista on säädetty asetuksessa melupäästön raja-arvot. Asetuksella säädetään myös laitteiden markkinoille saattamista ja käyttöönottoa, vaatimustenmukaisuuden arviointia, markkinavalvontaa sekä melutietojen keräämistä koskevat velvoitteet.

Asetuksessa on kaksi luetteloa laitteista, joihin sitä sovelletaan:

- 22 laitetyyppiä, joita koskevat melupäästöjen raja-arvot (3 §)
- 41 laitetyyppiä, jotka on varustettava melumerkinnällä (4 §).

Asetusta ei sen sijaan sovelleta:

- ilman omaa voimanlähdettä oleviin lisä- tai työlaitteisiin, jotka on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön erikseen, lukuun ottamatta käsin kannateltavia betonimurskaimia ja kivihakkuja sekä hydraulisia iskuvasaroita;
- laitteisiin, jotka ovat ensisijaisesti tarkoitettu tavaroiden tai henkilöiden maantie-, rautatie-, ilma- tai vesiväyläkuljetuksiin;
- laitteisiin, jotka ovat erityisesti suunniteltu tai valmistettu sotilas-, rajavartiointi-, poliisi- tai hätäpalvelu käyttöön.

Asetusta ei myöskään sovelleta laitteisiin, jotka on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön Euroopan yhteisössä ennen 3. tammikuuta 2002. Sen sijaan asetusta sovelletaan käytettyihin laitteisiin, joita on käytetty Euroopan yhteisön ulkopuolisissa maissa ja ne tuodaan yhteisöön ensimmäisen kerran.

Valmistajan on kiinnitettävä kaikkiin laitteisiin CE-merkintä ja ilmoitus mittausten ja laadunvarmistuksen avulla määritetystä taatusta äänitehotasosta. Valmistajan on liitettävä laitteen mukaan EY- vaatimustenmukaisuusvakuutus, jossa vakuutetaan, että laite on kyseisen direktiivin ja kaikkien muiden siihen sovellettavien direktiivien säännösten mukainen.

Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten laitteiden markkinoille saattamista alueellaan, jotka ovat direktiivin vaatimusten mukaisia, joissa on CE-merkintä ja ilmoitus taatusta äänitehotasosta ja joiden mukana on EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvat laitteet ovat sen vaatimusten mukaisia, kun ne saatetaan markkinoille jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että laitteet, jotka eivät ole vaatimusten mukaisia, ovat tulevaisuudessa vaatimusten mukaisia tai että ne poistetaan markkinoilta. Tarvittaessa nämä toimenpiteet voidaan toteuttaa yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Laitemeluasetus ei koske laitteiden toiminnasta työskentelypaikkoihin kohdistuvia melupäästöjä, vaan niitä käsitellään valtioneuvoston asetuksessa koneiden turvallisuudesta (400/2008) 29.12.2009 sekä edellä mainitulla päätöksellä kumotussa valtioneuvoston päätöksessä koneiden turvallisuudesta (1314/1994). Jos laite kuuluu kummankin asetuksen soveltamisalaan, sen työskentelypaikan äänenpainetaso ja taattu äänitehotaso on mainittava ohjekirjassa; lisäksi taattu äänitehotaso on merkitävä laitteeseen.

1.2

Toimenpiteet asetuksen vastaista laitetta vastaan

Mikäli markkinavalvonnan yhteydessä havaitaan, että jokin laite ei ole laitemeluasetuksen mukainen, vain jäsenvaltio voi panna alulle hallinnollisen menettelyn, jolla valmistajaa kielletään markkinoimasta tuotetta ko. jäsenvaltiossa ja koko yhteisön markkina-alueella.

Laitteen vaatimustenvastaisuus voi käydä ilmi

- markkinoiden valvonnan yhteydessä,
- ilmoitetun laitoksen suorittaessa laitemeluasetuksen liitteessä 3 kuvailtua valmistuksen tarkastusta (ks. raportin liitteessä oleva kuva 2),
- ilmoitetun laitoksen tarkastaessa valmistuksen laadunvarmistusta laitemeluasetuksen liitteen 5 mukaisesti (ks. raportin liitteessä oleva kuva 4).

Syy siihen, että laite ei ole vaatimusten mukainen, voi olla jokin seuraavista:

- laite ei täytä laitemeluasetuksen vaatimuksia
- ei CE-merkintää
- ei merkintää taatusta äänitehotasosta
- ei EY-vaatimustenmukaisuusvakuutusta
- Perusteetta laitteessa oleva CE-merkintä tai vaatimustenmukaisuusvakuutus
- vaaditut tekniset asiakirjat puuttuvat tai ovat riittämättömät
- korjaavia toimenpiteitä, joista ilmoitettu laitos ja valmistaja ovat virallisesti sopineet valmistuksen tarkastuksen jälkeen, ei ole toteutettu
- virheellinen ilmoitus, laitteeseen merkitty taattu äänitehotaso ylittyy, mutta 3 §:n mukainen laitteiden raja-arvo ei kuitenkaan ylity, eikä valmistaja ole toteuttanut välittömiä korjaavia toimia.

Kun vaatimustenvastaisuus on havaittu, jäsenvaltio ilmoittaa asiasta virallisesti valmistajalle ja asettaa tälle määräajan, johon mennessä laitteen on oltava vaatimustenmukainen. Määräaika on suhteutettava vaatimustenvastaisuuden asteeseen. Tällä varmistetaan, että valmistajalle jää aikaa laittaa asia kuntoon, ennen kuin toimenpide vahvistetaan ja ulotetaan koskemaan koko yhteisöä. Tässä vaiheessa asiasta ei ilmoiteta komissiolle eikä muille jäsenvaltioille. Mikäli asia ei tule kuntoon asetetussa määräajassa jäsenvaltion tulee ilmoittaa asiasta välittömästi komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

Laitemeludirektiivin 9 artiklan mukaan Komissio vastaa ilmoituksen jälkeen asianomaisten kuulemisesta ja tiedottamisesta.

2 Toimijat ja niiden tehtävät

2.1

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö seuraa laitemeluasetuksen toteuttamista Suomessa. Se tekee tarvittavat esitykset valtioneuvostolle asetukseen mahdollisesti tarvittavista/tehtävistä muutoksista. Laitemeluasetukseen tulevat muutokset riippuvat komission kannanotoista, sen laatiessa muutoksia laitemeludirektiiviin sisältöön. Suomi voi pyrkiä vaikuttamaan komission suunnitteleminen muutosten sisältöön ja suuntaan muutostyön ollessa käynnissä.

Ympäristöministeriön tehtäviin kuuluu huolehtia markkinavalvonnan toteuttamisesta yhteistyössä asetuksen 8 §:ssä mainittujen viranomaisten kanssa. Valvonnan käytännön toteuttaminen on asetuksessa annettu Aluehallintoviranomaisen (AVI) työsuojeluviranomaisille kun laitteita on tarkoitus käyttää työskentelyvälineinä. Laitteita, joita käytetään kulutustavaroina valvovat kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetussa laissa (75/2004) mainitut valvontaviranomaiset, joita ovat Tukes, AVI:t sekä Tulli. Kunnissa valvontaa tekee siihen määrätty lautakunta tai muu monijäseninen toimielin.

Laitemeluasetuksen mukaiset valvontaviranomaiset eivät ole ympäristöministeriön tulohajauksessa, vaan niiden tulohajauksessa huolehtivat mm. sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (STM), työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) ja valtionvarainministeriö (VM). Kunnat vastaavat omasta toiminnastaan itsenäisesti. Valvonnan järjestämiseksi ja toteuttamiseksi ympäristöministeriön tulee tehdä yhteistyötä edellä mainittujen ministeriöiden kanssa, jotka voivat vaikuttaa oman tulohajauksensa kautta siihen laajuuteen millä laitemeluasetuksen markkinavalvontaa suoritetaan. Yhteistyön ja tuloskeskustelujen lisäksi ympäristöministeriö voi ohjeistaa ja kouluttaa valvontaa tekeviä viranomaisia sekä muita asiaan liittyviä sidosryhmiä. Ohjeistuksen ja koulutuksen järjestämisestä pyritään sopimaan tulohajauksesta vastaavien ministeriöiden kanssa.

Mikäli markkinoille on saatettu tai on otettu käyttöön asetuksen vastaisia laitteita, valvontaviranomaiset saattavat asian 8 §:n mukaisesti tarvittaessa asianomaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) tietoon, joka saattaa sen ympäristöministeriön tietoon. Tiedon saatuaan, ympäristöministeriö toteuttaa tarvittavat toimet asian korjaamiseksi. Asetuksen 8 §:n mukaisesti *”Pakkokeinoista ja seuraamuksista tapauksissa, joissa tässä asetuksessa säädettyjä velvollisuuksia rikotaan, säädetään ympäristönsuojelulain (86/2000) 13 luvussa.”*

Asian kuntoon saattamiseksi ympäristöministeriö ilmoittaa asiasta virallisesti valmistajalle tai laitteen edustajalle ja asettaa tälle määräajan, johon mennessä laitteen on oltava vaatimustenmukainen. Määräajan on oltava suhteellinen vaatimustenvastaisuuden asteeseen. Mikäli asia ei korjaannu asetetussa määräajassa on ympäris-

töministeriö ja ympäristönsuojelulain mukaiset valvontaviranomaiset toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet kyseisen laitteen markkinoille saattamisen tai käyttöönoton rajoittamiseksi tai sen kieltämiseksi, tai sen varmistamiseksi, että se vedetään pois markkinoilta. Lisäksi jäsenvaltion on välittömästi ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tällaisista toimista.

Edellisten lisäksi ympäristöministeriö nimeää asetuksen 9 §:n mukaisesti laitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa tarvittavat ilmoitetut laitokset. Laitemeludirektiivissä veloitetaan ympäristöministeriö ilmoittamaan komissiolle ja muille jäsenvaltioille nimeämänsä laitokset ja ne erityiset tehtävät ja tarkastusmenettelyt, jotka nämä laitokset on nimetty suorittamaan. Mikäli ilmoitettu laitos ei enää täytä sille asetettuja vaatimuksia tulee myös siitä ilmoittaa komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

2.2

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä on EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksien vastaanotto laitevalmistajilta tai laitteen edustajilta sekä vakuutusten toimittaminen komissiolle. Asetuksen 10 §:ssä sanotaan, että *”laitevalmistajan tai tämän yhteisön alueelle sijoittuneen edustajan on toimitettava jäljennös EY-vaatimuksenmukaisuus-vakuutuksesta Suomen ympäristökeskukselle kustakin laitetyyppistä, jos se on valmistettu Suomessa tai se on tarkoitettu käyttöönotettaviksi Suomessa ensimmäisenä Euroopan talousalueen markkinoilla. Suomen ympäristökeskuksen on toimitettava jäljennökset vaatimuksenmukaisuusvakuutuksista komissiolle.”* Suomen ympäristökeskuksessa ko. tehtävä on annettu Asiantuntijapalveluosaston ympäristöasioiden hallintayksikköön.

Asetuksen velvoitteiden lisäksi SYKE lähettää kopiot vaatimustenmukaisuusvakuutuksista ympäristöministeriölle, sekä tekee vuosittain yhteenvetoraportin vakuutusten lukumäärästä ympäristöministeriölle.

SYKE ei osallistu varsinaisesti markkinavalvontaan. Mutta niissä tapauksissa, joissa laitevalmistaja tai tämän yhteisön alueelle sijoittunut valtuutettu edustaja toimittaa vaatimustenmukaisuusvakuutuksen SYKELLE, tarkistaa se että vakuutus on tehty asetuksen mukaisesti. Mikäli näin ei ole, ilmoittaa SYKE puutteista ao. tahoille ja pyytää korjaamaan tiedot.

2.3

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)

Vuoden 2010 alusta Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) ympäristövastuualue on huolehtinut alueellisilta ympäristökeskuksilta siirtyneistä tehtävistä toimialueellaan.

ELYn ympäristövastuualueen tehtävänä on toimittaa valvontaviranomaisilta saadut tiedot ympäristöministeriölle, mikäli valvonnassa paljastuu laitteita, jotka ovat säännösten vastaisia. Laitemeluasetuksen 8 §:ssä sanotaan, *”Edellä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle (nykyisin ELY), jos valvonnan yhteydessä todetaan, että tämän asetuksen säännösten vastaisia laitteita on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Alueellinen ympäristökeskus saattaa asian ympäristöministeriön tietoon.”*

Ympäristöministeriön kirjeessä 15.8.2002 (YM 5/401/2002) ympäristökeskuksille todetaan, että valvontaviranomaiset pyytävät alueellisilta ympäristökeskuksilta virka-apua, ellei valmistaja tai maahantuoja ole halukas korjaamaan mahdollisia puutteita.

Alueelliset ELYt voivat avustaa ympäristöministeriötä niissä tapauksissa, joissa ministeriö ryhtyy asetuksen 8 §:n mukaisiin toimenpiteisiin laitteen markkinoille saattamisen tai käyttöönoton rajoittamiseksi tai sen kieltämiseksi, tai sen varmistamiseksi, että se vedetään pois markkinoilta.

2.4

Turvatekniikan keskus (Tukes)

Laitemeluasetuksen mukaiset kulutustavaroiden (ja kuluttajapalvelusten) valvonta-tehtävät siirtyivät 1.1.2010 Turvatekniikan keskukselle Tukesille. Vuoden 2009 loppuun asti valvontatehtävät kuuluivat Kuluttajavirastolle. Tässä yhteydessä Tukesille siirtyvät myös alue- ja paikallishallinnon tuoteturvallisuusvalvonnan ohjaustehtävät. Vuoden 2011 alusta Tukesin nimi muuttuneeksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi. Tukes toimii työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa ja se tekee toiminta- ja taloussuunnitelman neljävuotiskaudeksi jota tarkennetaan vuosittaisella tulossopimuksella. Laitemeluasetuksen valvontaan liittyvissä asioissa ympäristöministeriön tulee neuvotella työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Tukesin valvontavelvoitteesta määrätään asetuksen 8 §:ssä ”...kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetussa laissa (75/2004) tarkoitetut valvontaviranomaiset, kun laitteita on tarkoitus käyttää kulutustavaroina.”

Vahvistetun työnjaon mukaisesti Tukes vastaa keskitetysti kulutustavaroiden markkinavalvonnasta sekä ohjaa aluehallintovirastojen (AVI) ja kuntien tuoteturvallisuusvalvontaa. Tukesilla ei ole kulutustavaroiden valvontaa varten varsinaisia kenttätarkastajia, vaan valvontaa tehdään pääasiassa ilmoitusten perusteella ja erilaisina valvontaprojekteina. Kulutustavaroihin liittyviä markkinavalvontaprojekteja on vuosittain 5–10 kappaletta. Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen on välttämätöntä valvontasektorin laajuuden ja suuren ilmoitusmäärän vuoksi. Valvonnan painopistealueina on sellaisia tuoteryhmiä, joiden mahdolliset turvallisuuspuutteet saattavat aiheuttaa vakavia terveysvaaroja. Tällaisia ovat esimerkiksi lelut ja lastenhoitotarvikkeet sekä henkilönsuojaimet.

Mikäli Tukesin valvonnassa paljastuu laitteita, jotka eivät ole laitemeluasetuksen mukaisia, tulee asiasta ilmoittaa asianomaiselle alueelliselle ELY-keskukselle jatko-toimenpiteitä varten.

2.5

Aluehallintovirasto (AVI)

2.5.1

Työsuojelun vastuualue

Vuoden 2010 alusta aluehallintoviraston (AVI) työsuojelun vastuualue huolehtii entisten työsuojelupiirien tehtävistä. Muutoksessa työsuojeluvalvonta säilyy ennallaan, mutta sen aluejako on muuttunut. Uudistuksessa kahdeksasta työsuojelupiiristä on muodostettu viisi työsuojelun vastuualuetta.

AVIn työsuojelun vastuualueen toimintaa ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) työsuojeluosasto. Työsuojelun vastuualue ja STM tekevät tulostavoitteiden runkosopimuksen neljävuotiskaudeksi ja tätä tarkentavat vuosittaiset tulostavoitteet. Tulostavoitteissa sovitaan Työsuojelun vastuualueen vuosittaisista tehtävistä ja painotusalueista. Niissä voitaisiin tarvittaessa sopia myös laitemeluasetuksen valvontatoimista.

AVI:n työsuojelun vastuualueen valvontavelvoitteesta määrätään asetuksen 8 §:ssä, että *”Tämän asetuksen noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset, kun laitteita on tarkoitus käyttää työskentelyvälineinä...”*. Työsuojelun vastuualueet tekevät laitemeluasetukseen liittyviä tarkastuksia muun tarkastustoiminnan yhteydessä. Valvonta suoritetaan pistokokeilla tai kun on syytä epäillä, että tämän asetuksen vastaisia laitteita on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Työsuojelun vastuualueet tekevät tarkastuksia viranomaisaloitteisesti sekä asiakaslähtöisesti työnantajien, työntekijöiden ja yksittäisten kansalaisten pyynnöstä.

Työsuojelupiireille osoittamassaan kirjeessä 26.6.2002 sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa toimintaa seuraavasti *”...Työsuojelutarkastajat voivat tehdä havaintoja työpaikkojen olosuhdevalvontojen yhteydessä.”* Samassa kirjeessä opastetaan myös toimintaa niissä tapauksissa, joissa havaitaan laitemelu asetukseen liittyviä puutteita. *”..Työsuojelupiiri voi tehdä valvonnassaan tai muuten havaitsemastaan seikasta ilmoituksen ympäristökeskukselle, jos sillä on todennäköisiä perusteita epäillä, että tuote on ympäristömeluasetuksen (laitemeluasetus) vastainen. Asian todentaminen edellyttää, että piiri on ensin asianmukaisesti yhteydessä suomalaisen valmistajaan,...tai valmistajan mahdolliseen edustajaan Suomessa,... Ellei puutteellisuus korjaannu helposti tai valmistajaa tai sen edustajaa ei löydy Suomesta, työsuojelupiiri voi ilmoittaa asian alueelliselle ympäristökeskukselle.”* Organisaatiomuutoksista huolimatta kyseinen ohjeistus on edelleen voimassa.

2.5.2

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

Vuoden 2010 alussa lääninhallitusten tehtäviä hoitavat aluehallintovirastot (AVI) ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. **Aluehallintovirastot** hoitavat seuraavia ent. lääninhallituksen tehtäviä: peruspalvelujen arviointi, sosiaalihuoltoon, terveydenhuoltoon ja **ympäristöterveydenhuoltoon** liittyvät tehtävät, opetustoimen tehtäviä, kuluttaja- ja kilpailuasiat, pelastustoimi sekä poikkeusoloihin varautuminen.

Asetuksen 8 §:n mukaisesti valvontaviranomaisiin kuuluvat myös aluehallintovirastot. Tuoteturvallisuusvalvonnan työnjaon mukaisesti aluehallintovirastot vastaavat kuntien kanssa pääasiallisesti kuluttajapalvelusten turvallisuuden valvonnasta.

Tyypillisesti kukin aluehallintovirasto (entinen Lääninhallitus) on toteuttanut kahdesta kolmeen palveluiden valvontaan liittyvää valvontaprojektia vuodessa. Lisäksi aluehallintovirastot antavat ohjausta ja apua kunnille.

2.6

Kunnat

Kunnat vastaavat asetuksen 8 §:n mukaan valvonnasta. Kuntien valvontaa ohjaa Tukes (aiemmin Kuluttajavirasto), osittain AVI:en välityksellä. Kuntien ja Tukesin välillä noudatetaan työnjakoa, jossa kunnat vastaavat pääasiallisesti kuluttajapalvelusten turvallisuuden valvonnasta. Kuluttajavirasto on julkaissut ohjeen *”Kuluttajaviraston ohjeet kunnan tuoteturvallisuusvalvonnan valvontasuunnitelman laatimiseksi”*, siinä todetaan että, *”...Tuoteturvallisuusvalvonnan työnjaon mukaisesti kunnat (valvontayksiköt) kantavat päävastuun kuluttajapalveluiden turvallisuuden valvonnasta. Tarvittaessa on tehtävä yhteistyötä kuntien välillä ja pyydettyä asiantuntija-apua lääninhallituksesta.”* Kuluttajaviraston tekemiä linjauksia sovelletaan siihen asti, kunnes Tukes on tehnyt asiasta omat ohjeensa.

Laitemeluasetuksen mukaista valvontaa voidaan kuitenkin tehdä esim. kuluttajan, toiminnanharjoittajan tai toisen viranomaisen ilmoituksesta. Edellä mainitussa julkaisussa todetaan että, *”Kunnissa käsitellään sinne tulevat (tavaroita ja palveluita kos-*

kevat) ilmoitukset osaamisen ja toimivallan rajoissa. Tarvittaessa asian käsittely siirretään Kuluttajavirastoon (nykyisin Tukes), asiasta Kuluttajaviraston kanssa sopien.

Kunnassa on tarkoituksenmukaista valvoa paikallisesti valmistettavien tavaroiden (erityisesti painopistealueet huomioiden: lelut, kynttilätuotteet, kosmetiikka) vaatimustenmukaisuutta (etenkin merkinnät ja rakenteelliset perusasiat), ennen kuin tavarat leviävät jakeluun. Kunnat ja lääninhallitukset (nykyisin AVI) seuraavat alueellaan tuoteturvallisuuslainsäädännön soveltamisalaan liittyvää kehitystä (uudet tavarat ja palvelut sekä toiminnanharjoittajat) ja tapahtuneita onnettomuuksia (mm. tiedotusvälineiden raportoimat) sekä ryhtyvät tarvittaessa toimenpiteisiin. ”

Mikäli kunnan valvonnassa paljastuu laite tai se saa ilmoituksen laitteesta, joka ei ole laitemeluasetuksen mukainen, voi kunta siirtää asian Tukesin hoidettavaksi tai se voi ilmoittaa asetuksen 8 §:n mukaisesti asiasta asianomaiselle alueelliselle ELY-keskukselle jatkotoimenpiteitä varten.

2.7

Tulli

Laitemeluasetuksen 8 §:n mukainen valvonta kuuluu myös Tullille, joka on valtionvarainministeriön tulosohjauksessa. Tulliviranomaisten valvottaviksi tulevat sellaiset laitteet, jotka tuodaan Suomeen Euroopan talousalueen ulkopuolelta. Näissä tapauksissa tulliviranomaiset voivat pääasiassa tarkistaa sen, että laitteen asiakirjat ovat kunnossa, eli niissä on mm. CE-merkintä ja tarvittaessa laitemeluasetuksen mukainen ilmoitus taatusta äänitehotasosta sekä laitteen vaatimustenmukaisuustodistus. Tosin laitteen maahantuojalla on mahdollisuus tuoda laite maahan ilman ko. merkintöjä, mutta tällöin hänen tulee huolehtia tarvittavista selvityksistä ja asiakirjoista, ennen laitteen myymistä tai käyttöönottoa. Tällä hetkellä laitemeluasetuksen mukaiset laitteet eivät kuulu Tullin ns. rajoituskäsikirjaan johon on koottu yhteen kaikki lakisäätteiset **vienti-, tuonti- ja kauttakulkurajoitukset**, joissa Tulli on määrätty valvontaviranomaiseksi. Muita, kuin laitemeluasetuksen mukaisia laitteita, jotka kuuluvat rajoituskäsikirjaan ovat mm. huviveneet ja niiden moottorit sekä radio- ja telepäätelaitteet sekä suojauksen purkujärjestelmät.

2.8

Ilmoitetut laitokset

Ilmoitettujen laitosten tehtävänä on varmistaa että asetuksen 3 §:n mukaiset rajavolliset laitteet ja niiden valmistus ovat asetuksen ja direktiivin mukaisia. Asetuksen 9 §:n mukaisesti ympäristöministeriö nimeää ilmoitetut laitokset, laitoksen omasta pyynnöstä. Ennen nimeämistä ympäristöministeriön tulee varmistaa, että hakija täyttää laitemeluasetuksen liitteen 7 mukaiset vähimmäisvaatimukset. Asetuksen 9 §:n mukaan ilmoitetulta laitokselta perutaan sen oikeus suorittaa sille kuuluvia ilmoitetun laitoksen tehtäviä, jos se ei enää ole em. vähimmäisvaatimusten mukainen. Suomessa laitemeluasetuksen mukaisia ilmoitettuja laitoksia on yksi, MTT Mittaus ja standardisointi (Vakola).

Ilmoitettujen laitosten tehtävät vaihtelevat sen mukaisesti millä asetuksen liitteiden 3–5 menettelytavalla laitteen valmistaja haluaa, että sen toiminnan ja laitteiden vaatimustenmukaisuutta arvioidaan. Asetuksen 3 §:n laitteille on olemassa kolme vaihtoehtoista vaatimustenmukaisuuden arviointi menettelyä.

- 1) valmistuksen sisäinen tarkastus sekä teknisten asiakirjojen arviointi ja määräajoin tapahtuvat tarkastukset (asetuksen liite 3);
- 2) yksikkökohtainen tarkastusmenettely (asetuksen liite 4);
- 3) täydellinen laadunvarmistus (asetuksen liite 5).

Asetuksen liitteen kolme mukaisesti tulee ilmoitetun laitoksen myöntää hakijalle asetuksen liitteen 8 vaatimustenmukaisuusmallin mukainen vaatimustenmukaisuustodistus, mikäli tekniset asiakirjat (ja mittaukset) osoittavat, että laite täyttää asetuksen vaatimukset.

Asetuksen liitteen neljä mukaisessa menettelyssä ilmoitettu laitos tekee tai teettää laitemeludirektiivin mukaisesti tarvittavat melunmittaukset sekä teknisten asiakirjojen arvioinnin. Ilmoitetun laitoksen hyväksytyä tekniset asiakirjat, valmistaja tai tämän yhteisön alueelle sijoittunut valtuutettu edustaja voi kiinnittää laitteeseen asetuksen liitteen 2 mukaisen CE-merkinnän ja antaa EY-vaatimustenmukaisuusvaikutuksen.

Asetuksen liitteen viisi mukaisessa menettelyssä ilmoitettu laitos varmistaa, että valmistaja täyttää vaatimukset hyväksytystä laatujärjestelmästä sekä toimittaa muille ilmoitetuille laitoksille tarvittavat tiedot myöntämistään tai peruuttamistaan laatu- ja järjestelmien hyväksynnöistä.

Liitteiden kolme ja viisi menettelyssä ilmoitetut laitokset suorittavat laitevalmistajan toiminnasta myös tuotannon aikaista arviointia. Ilmoitettujen laitosten tehtävistä on määrätty yksityiskohtaisesti laitemeluasetuksen liitteissä 3–5.

Valvontaan ilmoitetut laitokset osallistuvat asetuksen liitteiden mukaisia tarkistuksia tehdessään. Mikäli ilmoitettu laitos huomaa jo markkinoilla olevan laitteen tuotannon varmentamiseen liittyvän työn yhteydessä että laitteen asiakirjat eivät täytä tarvittavaa tarkkuutta, tai taattu äänitehotaso ylittyy, tulee sen vaatia laitevalmistajaa tai valtuutettua edustajaa korjaamaan tilanne. Siinä tapauksessa, että laitevalmistaja ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin, tulee ilmoitetun laitoksen ilmoittamaan siitä ympäristöministeriölle.

Uusien laitteiden kohdalla laitevalmistaja voi halutessaan keskeyttää vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn. Tämä on mahdollista esimerkiksi tilanteessa, jossa laitteen saattaminen asetuksen mukaiseksi vaatii sen kehittämistä.

2.9

Laitevalmistajat

Suomessa laitemeluasetuksen piiriin kuuluvia rakennuslaitteita valmistaa noin 8 yritystä. Näistä 3 yrityksen laitteita koskee melupäästön raja-arvo.

Laitevalmistajan jonka valmistamaa laitetta koskee 3 §:n mukainen melupäästön raja-arvo, tulee ennen laitteen markkinoille saattamista tai käyttöönottoa varmistaa, että laite täyttää asetuksen melupäästöjä koskevat vaatimukset. Lisäksi valmistajan tulee saattaa päätökseen 6 §:n mukainen, ilmoitetun laitoksen tekemä, laitteen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, jollain asetuksen liitteissä 3–5 esitetyn menettelyn mukaisesti. Laitevalmistajan tulee huolehtia myös siitä, että arviointimenettelyihin kuuluvat tuotannon valvonta- ja arviointimenettelyt toteutuvat asiallisesti.

Laitevalmistajan jonka valmistamaa laitetta koskee 4 §:n mukainen velvoite melumerkinnästä, tulee ennen laitteen markkinoille saattamista saattaa päätökseen asetuksen 6 §:n mukainen laitteen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt asetuksen liitteen 6 mukaisesti.

Vaatimustenarviointimenettelyiden jälkeen valmistajan tulee laatia kirjallinen EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus, liittää se koneen mukaan, sekä kiinnittää jokai-

seen laitteeseen vaatimustenmukaisuutta kuvaava CE-merkintä ja laitteen taattua äänitehotasoa osoittava merkintä.

Asetuksen 6 §:n velvoitetaan valmistajaa tai tämän yhteisön alueelle sijoittunutta valtuutettua edustajaa säilyttämään teknisten asiakirjat sekä vaatimustenmukaisuustodistuksen jäljennökset 10 vuoden ajan siitä päivästä, jolloin laitetta on viimeksi valmistettu.

Edellisten lisäksi laitteen valmistajan tulee asetuksen 10 §:n mukaisesti toimittaa jäljennös EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta Suomen ympäristökeskukselle kustakin laitetyypistä, jos se on valmistettu Suomessa. Suomessa käyttöön otettavan (tai valmistetun) laitteen EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus tulee tehdä suomeksi ja ruotsiksi. Siinä tapauksessa, että Suomessa valmistettu laite tuodaan markkinoille jossain toisessa ETA-maassa, voi valmistaja lähettää EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi kyseisen maan viranomaisille ko. valtion säännösten mukaisesti.

Laitevalmistajalla on asetuksen 5 §:n mukaisesti myös mahdollisuus asettaa laite näytteille messuilla, näyttelyissä, esittelyissä tai muissa vastaavissa tilaisuuksissa, vaikka laite ei täytä asetuksen vaatimuksia. Tällöin laitteessa näkyvässä merkinnässä tulee ilmoittaa selvästi että laitetta ei voi saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön ennen kuin se on saatettu vaatimustenmukaiseksi.

Laitevalmistajat huolehtivat siis omien laitteidensa asetusten mukaisuudesta. Mikäli markkinoille on saatettu laitteita, jotka eivät vastaa asetuksen vaatimuksia, valmistajan tai tämän yhteisön alueelle sijoittuneen edustajan on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimiin, jotta nämä laitteet saatetaan asetuksen vaatimusten mukaisiksi.

2.10

Maahantuojat ja valtuutetut edustajat

Laitemeluasetuksen velvoittaa Euroopan talousalueelle sijoittuneita edustajia toimimaan vastaavalla tavalla kuin laitevalmistajat edustamiensa koneiden suhteen (ks. edellinen luku). Lisäksi asetuksen 5 §:n mukaan, ”jos valmistaja tai tämän valtuutettu edustaja ei ole sijoittunut yhteisön alueelle, laitemeludirektiivin mukaisten velvoitteiden täyttäminen kuuluu jokaiselle, joka saattaa laitteen markkinoille tai ottaa sen käyttöön yhteisön alueella”.

Jäsenvaltiosta toiseen tuotavien jäsenvaltiossa valmistetun koneen maahantuojan tulee kansallisen lainsäädännön niin vaatiessa ennen koneen luovuttamista käyttäjälle varmistua siitä, että kone on varustettu CE-merkinnällä ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella. Koneen mukana tulee olla myös tuontimaan kielelle (Suomi, Ruotsi) käännetyt käyttöohjeet. Lisäksi maahantuojan tulee kansallisen lainsäädännön niin vaatiessa, koneen luovuttamisen jälkeen toimittaa kaikki tarvittavat tiedot kansallisille viranomaisille ja tekemään näiden kanssa tarvittavaa yhteistyötä, jos tuote kone osoittautuu turvallisuuden, terveyden tai ympäristön kannalta vaaralliseksi.

Erityisesti niiden laitteiden osalta, jotka tulevat Euroopan talousalueen ulkopuolelta tai otetaan ensimmäistä kertaa käyttöön maahantuojan kohdemaassa, tulee maahantuojan kiinnittää erityistä huomiota siihen, että laitteen merkinnät ja tarvittavat asiakirjat ovat asianmukaisia tai hankkia laitteeseen tarvittavat merkinnät ja asiapaperit ennen laitteen käyttöönottoa tai myymistä.

3 Nykytilanteen kuvaus

3.1

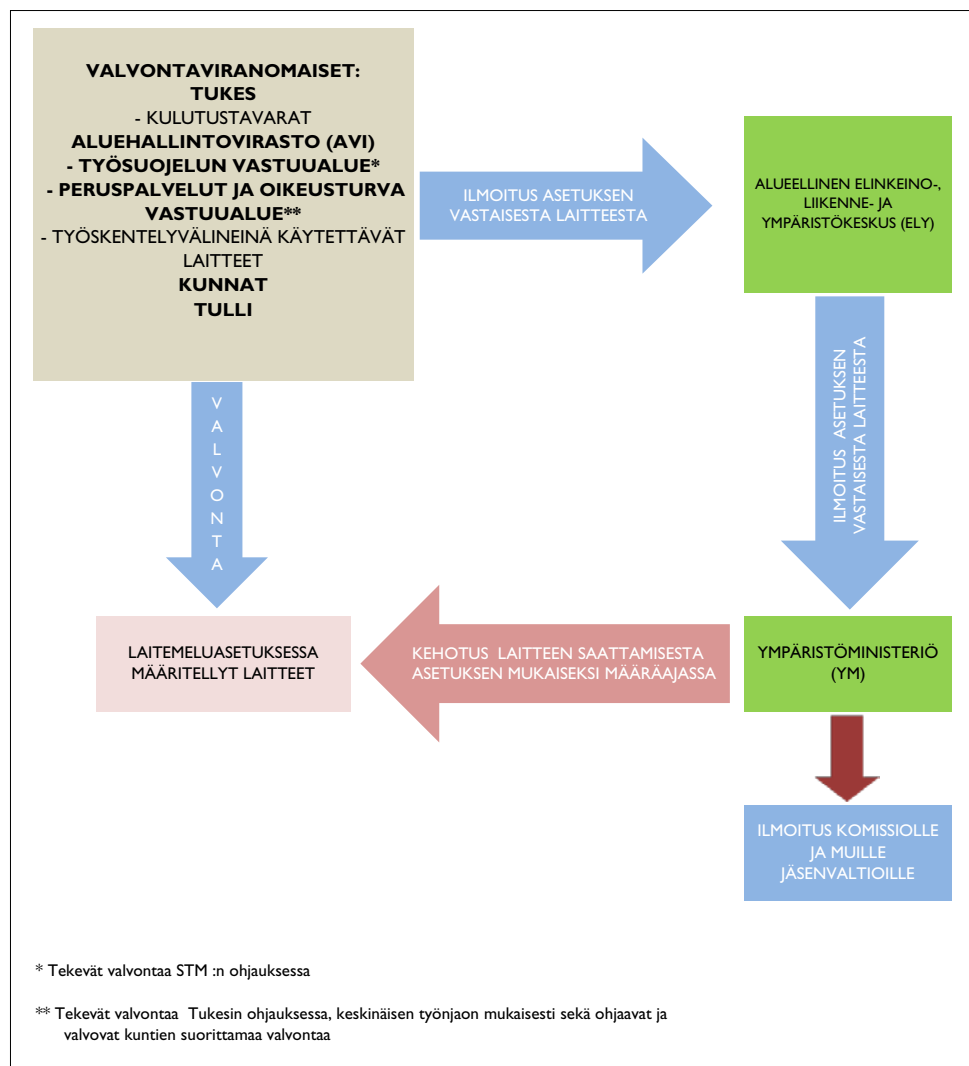
Tiedon kokoaminen

Tiedon kokoaminen laitemeluasetuksen nykytilasta tehtiin haastatteleamalla eri viranomaisten ja laitevalmistajien yhdyshenkilöitä. Haastatteluja täydennettiin osassa tapauksia lähettämällä lisäkysymyksiä sähköpostitse. Työtä varten haastateltiin ympäristöministeriön, SYKEN, STM:n, TEM:n, Kuluttajaviraston/Tukesin, Työsuojelupiirin (Uusimaa ja Häme), ja Tullin edustajia. Laitevalmistajista haasteltiin sellaisia valmistajia, joiden valmistamia laitteita koskevat melupäästön raja-arvot, sekä sellaisia joilla on velvollisuus tehdä laitteeseen melumerkintä. Raja-arvoja noudattavia laitevalmistajia haastateltiin kolme Tana Oy, Lännen Tractors Oy ja Vilakone Oy (Wille). Melumerkintä velvollisia haastateltiin 5 kappaletta Sandvik Mining and Construction Oy (Breakers/Lahti ja Drills/Tampere), Metso Minerals Oy, Bronto Skylift Oy, Dino Lift Oy ja Junttan Oy.

Haastattelut toteutettiin vapaamuotoisesti pääasiassa puhelimitse. Alla on esitetty haastattelujen runko eri toimijoille.

- a. Ympäristöministeriö, Haastattelu
  - i. Yhteistyö valvontaviranomaisten kanssa ja toteutunut valvonta
  - ii. Ilmoitettujen laitosten nimeäminen ja hyväksyntä (hyväksymismenettely)
  - iii. Parannusideat täytäntöönpanon tehostamiseksi

- b. Suomen ympäristökeskus (SYKE), Haastattelu
  - i. SYKELLE tehdyt vaatimustenmukaisuusvakuutuksien ilmoitukset, niiden lukumäärästä jne.
  - ii. SYKEN toimintatapa vakuutusten käsittelyssä ja tietojen toimittamisessa komissiolle
  - iii. Vastuidenjaon onnistuminen nykytilanteessa, ja parannusehdotukset

- c. Alueelliset ympäristökeskukset, sähköpostikysely, keskustelu AYK:ten me-
luosaajien tapaamisessa
  - i. Onko AYK tullut ilmoituksia asetuksen vastaisista laitteista?
  - ii. Onko laitemeluasetus teettänyt muuten työtä AYK:ssa?
  - iii. Onko AYK:ssa riittävästi tietoa asetuksesta ja sen velvoitteista?
  - iv. Onko AYK:ssa määritelty vastuut asetuksen mukaisille tehtäville?
  - v. Onko nykyinen järjestelmä ja työn jako hyvä? Mitä parannusehdotuksia siihen olisi?

- d. Sosiaali- ja terveysministeriö, Työsuojelupiiri, Kuluttajavirasto, Tulli, Haastattelu
- i. Valvonnasta vastaavien tahojen kartoitus
  - ii. Valvonnan toteuttaminen ja miten valvontaa on suoritettu ja suoritetaan
  - iii. Arvio mahdollisista asetuksen vastaisista laitteista
  - iv. Parannusehdotukset valvonnan tehostamiseksi
- e. Ilmoitetut laitokset, MTT Mittaus ja standardisointi (Vakola), Haastattelu
- i. Toiminnan organisointi laitemeluasetukseen liittyen
  - ii. Ilmoitetuille laitoksille annetut tehtävät asetuksen voimassaolon aikana, lukumäärät jne.
  - iii. Asetuksen ja valvonnan toimivuuden arviointi
  - iv. Selvitetään, mitä parannusehdotuksia ilmoitetuilla laitoksilla on
- f. Toiminnanharjoittajat, Haastattelu
- i. Kuinka hyvin laitemeluasetuksen velvoitteet tunnetaan
  - ii. Miten laitemeluasetukseen liittyvät tehtävät on organisoitu
  - iii. Kuinka paljon vaatimustenmukaisuusvakuutuksia on teetetty ja missä
  - iv. Arvio mahdollisista markkinoilla olevista asetuksen vastaisista laitteista
  - v. Selvitetään, mitä parannusehdotuksia yrityksillä on

Kuva I. Laitemeluasetuksen valvontamenettely vuonna 2010.

Valvonta

Ympäristöministeriö seuraa laitemeluasetuksen toteuttamista Suomessa. Ympäristöministeriö ei voi omalla tulosoajauksellaan vaikuttaa valvontaviranomaisten työhön tai painotusalueisiin, vaan se tapahtuu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Ministeriöiden välillä ei ole käyty aikaisemmin neuvotteluja tarvittavien resurssien osoittamisesta ja tarvittavista painopistealueista laitemeluasetuksen mukaisen valvonnan toteuttamiseksi. Ministeriöiden välille ei myöskään ole luotu selkeää käytännön menettelyä ja yhteyksiä, jolla ympäristöministeriö ja muut ministeriöt kävisivät tarvittavat (vuosittaiset) neuvottelut valvontaan tarvittavista resursseista ja valvonnan painopistealueista. Kuvassa 1 on esitetty valvonnan toteutus nykytilanteessa (2010).

Laitemeluasetuksen valvontaa tehdään pääasiassa viranomaislähtöisesti, mutta valvontaa voidaan tehdä myös ulkoisesta aloitteesta, esim. kuluttajilta tulevan aloitteen pohjalta. Käytännössä laitemeluasetuksen valvontaa toteuttavat AVI:t (työsuojelun vastuualueet) ja Tukes. Muiden asetuksessa mainittujen valvontavelvoitusten, kuten kuntien ja AVI:n (läänihallitusten) valvontavastuuta on vähennetty sopimalla työnjaosta Kuluttajaviraston/Tukesin kanssa. Tulli ei ole toistaiseksi valvonut laitemeluasetukseen liittyviä laitteita.

Laitemeluasetuksen mukainen valvonta on vain pieni osa valvontaviranomaisten kokonaistyöstä. Valvontaa tekevien viranomaisten resurssit niille määrättyjen valvontavelvoitteiden yms. suorittamiseen ovat varsin vähäiset ja niiden toiminta onkin keskittynyt pääasiassa sellaisten laitteiden, tuotteiden, palvelusten ym. valvontaan, joissa ilmenevät puutteet tai virheet voivat aiheuttaa käyttäjissään (kuluttajat/työntekijät) terveystaivikutuksia.

Laitemeluasetuksen voimassaolon aikana Työsuojelupiirit ovat tehneet kaksi eri laiteryhmiin kohdistettua valvontaiskua, joiden yhteydessä on tarkasteltu myös laitemeluasetuksen määräysten toteutumista. Ensimmäinen valvontaiskuista kohdistui kaivinkoneisiin ja toinen trukkeihin. Trukkeihin suunnattu tarkastusisku tuotti yhden ilmoituksen alueelliselle ympäristökeskukselle ja tätä kautta ympäristöministeriölle. Kaivinkoneisiin tehty isku ei tuottanut ilmoituksia ympäristökeskuksille sellaisista laitteista, jotka eivät ole laitemeluasetuksen mukaisia, vaikka varsin todennäköisesti tällaisiakin laitteita on tarkastuksissa ollut. Tosin ilmoitus tehdään vain, jos puutteellisuus ei korjaannu helposti, joten voi olla, että mahdolliset puutteet on saatu korjattua kevyemmällä menettelyllä.

Alueellisille ympäristökeskuksille ei ole asetuksen voimassaoloaikana tullut kuin yksi asetukseen liittyvä tehtävä. Vuonna 2007 Hämeen alueellinen ympäristökeskus sai Hämeen työsuojelupiiriltä ilmoituksen maahantuoduista laitteista, joita ei ollut merkitty asianmukaisesti. Hämeen alueellinen ympäristökeskus teki asiasta ilmoituksen ympäristöministeriölle. Laitteiden maahantuoja oli korjannut havaitut puutteet työsuojelupiiriltä saamien ohjeiden mukaisesti. Muut tehtävät ovat liittyneet lähinnä tiedusteluihin asetuksesta ja sen mahdollisista vaikutuksista.

Kuluttajavirasto ei ole tehnyt laitemeluasetuksen mukaisiin laitteisiin kohdistettuja tarkastuksia.

Muiden valvontaviranomaisten osalta ei saatu tietoa, ovatko ne tehneet laitemeluasetuksen mukaisia valvontatehtäviä. Ainakaan alueellisille ympäristökeskuksille ei ole tehty ilmoituksia asetuksen vastaisista laitteista.

EY-vaatimustenmukaisuusvakuutukset

Suomalaisten laitevalmistajien osalta asetuksen teksti on yksiselitteinen. Kaikista Suomessa valmistetuista laitteista tulisi lähettää vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös Suomen ympäristökeskukselle. Asetuksen määräys koskee siis myös niitä Euroopan talousalueelle toimitettavia laiteita tai laitetyppejä joita ei välttämättä oteta käyttöön Suomessa. Haastatteluiden perusteella asiaa ei ole kuitenkaan laitevalmistajien kohdalla täysin tiedostettu ja kaikista Suomessa valmistetuista asetuksen mukaisista laitetyppeistä ei ole toimitettu vakuutuksen jäljennöstä Suomen ympäristökeskukselle. Syynä tähän on tiedon puutteen lisäksi se, että monia laitteita koskevan konedirektiivin mukaista EY-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ei tarvitse toimittaa millekään ulkopuoliselle taholle, vaan se tulee liittää laitteen asiakirjoihin. Kolmas sekaannuksen mahdollistava seikka on se, että laitemeludirektiivin 16 artikla antaa myös mahdollisuuden toimittaa vakuutuksen pelkästään sen maan viranomaisille, jossa laite saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön, Suomessa toimia kuitenkin asetuksen mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan estä laitevalmistajaa toimittamasta vakuutusta myös sen maan viranomaisille, jossa laite saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön.

Niistä laitteista, jotka on tarkoitettu käyttöönnettäväksi Suomessa ensimmäisenä Euroopan talousalueen markkinoilla, tulee EY-vaatimustenmukaisuusvakuutukset toimittaa Suomen ympäristökeskukselle. Näiden laitteiden kohdalla suurin ongelma näyttäisi olevan se, että vakuutuksen jäljennös tulisi toimittaa sekä suomen että ruotsin kielisinä, eikä tämä asia näyttäisi olevan tiedossa kaikilla laitevalmistajilla, maahantuojilla tai valtuutetuilla edustajilla, jotka tuovat laitteita Suomeen.

Sen lisäksi, että laitevalmistaja tai valtuutettu edustaja toimittaa vakuutuksen jäljennöksen Suomen ympäristökeskukselle, tulisi se direktiivin mukaisesti toimittaa myös komissiolle. Suomessa asia on asetuksen mukaisesti tarkoitettu hoidettavaksi niin, että Suomen ympäristökeskus tekee sille tulleista vakuutuksista ilmoituksen komissiolle keskitetysti. Näin on myös toimittu niiden laitteiden osalta, joista vakuutuksen jäljennös on sille toimitettu.

SYKEen on vuoden 2002 jälkeen toimitettu 8 ilmoitusta, joissa on ollut EY-vaatimustenmukaisuusvakuutukset yhteensä 53 laitteesta. Kotimaisten laitevalmistajien tekemiä ilmoituksia on 4 yhteensä 10 laitteesta. Vaatimustenmukaisuusvakuutuksista osa ei ole ollut täysin asetuksen vaatimusten mukaisia (taulukko 1).

Taulukko 1. SYKElle tehdyt ilmoitukset ja vaatimustenmukaisuusvakuutuksien määrät vuosittain 2002–2008.

Vuosi	Ilmoitukset Suomessa valmistetuista laitetyppeistä	Kotimaiset vaatimustenmukaisuusvakuutukset	Ilmoitukset ulkomaisista laitetyppeistä	Ulkomaiset vaatimustenmukaisuusvakuutukset
2002	1	2	2	35*
2003	2	4	1	4
2004				
2005				
2006			1	4
2007				
2008	1	4		

*osa vakuutuksista ei ollut asetuksen mukaisia, eikä tutkittujen dokumenttien perusteella voitu selvittää oliko laitevalmistaja korjannut vakuutuksia SYKE pyynnön mukaisesti.

Laitemeluasetuksen tunnettavuus

Selvityksen aikana tehtyjen kyselyiden ja haastattelujen perusteella yksi merkittävimmistä ongelmista on se, että laitemeluasetusta ja sen soveltamista ei tunneta riittävästi.

Ympäristöministeriö lähetti kirjeen laitemeluasetuksesta 15.8.2002 (YM 5/401/2002) alueellisille ympäristökeskuksille. Sosiaali- ja terveysministeriö on järjestänyt asiasta yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa yhden koulutustilaisuuden vuonna 2002. Vuoden 2010 alusta laitemeluasetukseen liittyvä valvonta lisättiin uusien tarkastajien koulutukseen. Koulutusta ja ohjeistuksia työsuojelupiirien tarkastajille annetaan myös esim. ennen tarkastusiskujen toteuttamista. Muille valvontaviranomaisille annetusta koulutuksesta tai tiedon jakamisesta ei löytynyt tietoa.

Laitteiden valmistajille tai teollisuudelle suunnatusta tiedottamisesta ei löytynyt tai saatu tietoa selvityksen aikana. Tehtyjen haastatteluiden perusteella laitevalmistajat toivoisivat selkeitä toimintaohjeita. Lisätietoa kaivattaisi erityisesti asetuksen käytännön toteuttamisesta ja erityisesti EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksiin liittyvissä asioissa ja käytännöissä.

Yhtenä direktiivin tavoitteena on ollut se, että laitemeluasetuksen merkintöjen perusteella kuluttajat voisivat vertailla ostamiaan tuotteita ja halutessaan suosia vähämeluisempia laitteita. Kuluttajille tai kaupalle suunnattua tiedottamista ei ole toteutettu lainkaan ja todennäköistä on, että kuluttajat tai myyjät eivät tiedä asiasta, eivätkä osaa vaatia laitteilta tarvittavia merkintöjä, saati osaa tehdä ostopäätöksiä ko. tiedon perusteella. Kuluttajille suunnattujen laitteiden valvonnan kannaltakin olisi tärkeää, että kuluttajilla ja myyjillä olisi riittävästi tietoa asiasta, jolloin puuttuvista merkinnöistä saataisi enemmän tietoja Tukesille ja muille valvontaviranomaisille. Lisäksi yleinen tietoisuus asiasta pakottaisi laitteiden valmistajat ja maahantuojat/edustajat varmistamaan omien laitteidensa asetuksen mukaisuuden.

4 Johtopäätökset

4.1

Asetuksen tehtävien uudelleen organisointi ja valvonnan toteuttaminen jatkossa

Laitemeluasetuksen toteuttamiseen liittyvien tehtävien organisointi ja valvonta tarvitsevat tämän selvityksen perusteella joitakin muutoksia. Laitemeluasetukseen ehdotettavilla muutoksilla saavutettaisiin tehtävien toteuttamisen, osaamisen sekä markkinavalvonnan tehostumista.

- 1. Valvonnan resurssien kohdentaminen ja yhteistyön lisääminen.** Ympäristöministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön välille tulisi luoda selkeä toiminta- ja yhteistyömalli asetukseen liittyvän markkinavalvonnan vaatimien resurssien takaamiseksi ja kohdentamiseksi. Ministeriöiden lisäksi yhteistyöhön voisivat osallistua UUD ELY-keskus, Tukes ja Etelä-Suomen AVIn työsuojelun vastuualue. UUD ELY-keskus, Tukes ja Etelä-Suomen AVIn työsuojelun vastuualue voisivat myös muodostaa oman yhteistyöverkoston tiedonsiirtämisen ja valvonnan toteutuksen tehostamiseksi. Valvonnan tehostamisen tärkein lähtökohta on valvontamenetelmien määrittäminen ja tarvittavien resurssien varaaminen valvontaan. Ympäristöministeriön ja valvontaa ohjaavien ministeriöiden yhteistyön lisääminen nykyisestä, mahdollistaisi resurssien antamisen ja oikean kohdentamisen valvontatyöhön. Ministeriöiden välille luotaisiin toimintamalli, jossa resurssien tarpeesta, jakamisesta, valvonnan kohdistamisesta ja valvonnan aikatauluttamisesta käytäisiin neuvottelut vuosittain. Lisäksi valvonnan tulosten seurannalle ja mahdollisten jatkotoimien suunnittelulle tulisi laatia ministeriöiden sekä valvontaa toteuttavien organisaatioiden välille yhteiset selkeät toimintamallit.
- 2. Valvonta ja valvonnan suorittaminen.** Asetuksen 8 §:n mukainen ELY-keskusten vastuu valvonnasta poistettaisiin kokonaan. Lisäksi 8 §:n mukainen viittaus työsuojeluviranomaisiin sekä kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetussa laissa (75/2004) oleviin viranomaisiin valvovina tahoina poistettaisiin. Sen sijaan ympäristöministeriölle varattaisiin mahdollisuus valtuuttaa jonkin toimielimen suorittamaan ko. valvontatehtävää, vrt. (230/2003). Valvonnasta sovittaisiin edellä esitetyn kohdan 1 mukaisesti ympäristöministeriön ja muiden ministeriöiden sekä valvontaa suorittavien toimielimien välisillä neuvotteluilla. Valvonta tehtäisiin lähtökohtaisesti muun valvonnan yhteydessä sekä erikseen sovittavina laiteryhmään tai laiteryhmiin kohdistettuina tarkastuksina. Valvontaa tekeville organisaatiolle annettaisiin valtuudet velvoittaa toiminnanharjoittajan tms. tahon korjaamaan havaitut puutteet ja määräämään korjaamiselle riittävä määräajan. Mikäli (toiminnanharjoittaja) laitteen valmistaja tai tämän yhteisön alueelle sijoittunut edustaja tai maahantuoja ei suorita

riittäviä toimenpiteitä asian korjaamiseksi, saattavat valvontaviranomaiset asian ympäristöministeriön tietoon. Valvontaa suorittavat organisaatiot toimittaisivat vuosittain tiedot valvonnassa havaituista asetuksen vastaisista laitteista ja niihin kohdistetuista toimenpiteistä UUD ELY-keskukselle. Tarvittaessa laiteryhmään tai laiteryhmiin kohdistetuista projekteista tehtäisiin erillinen raportti.

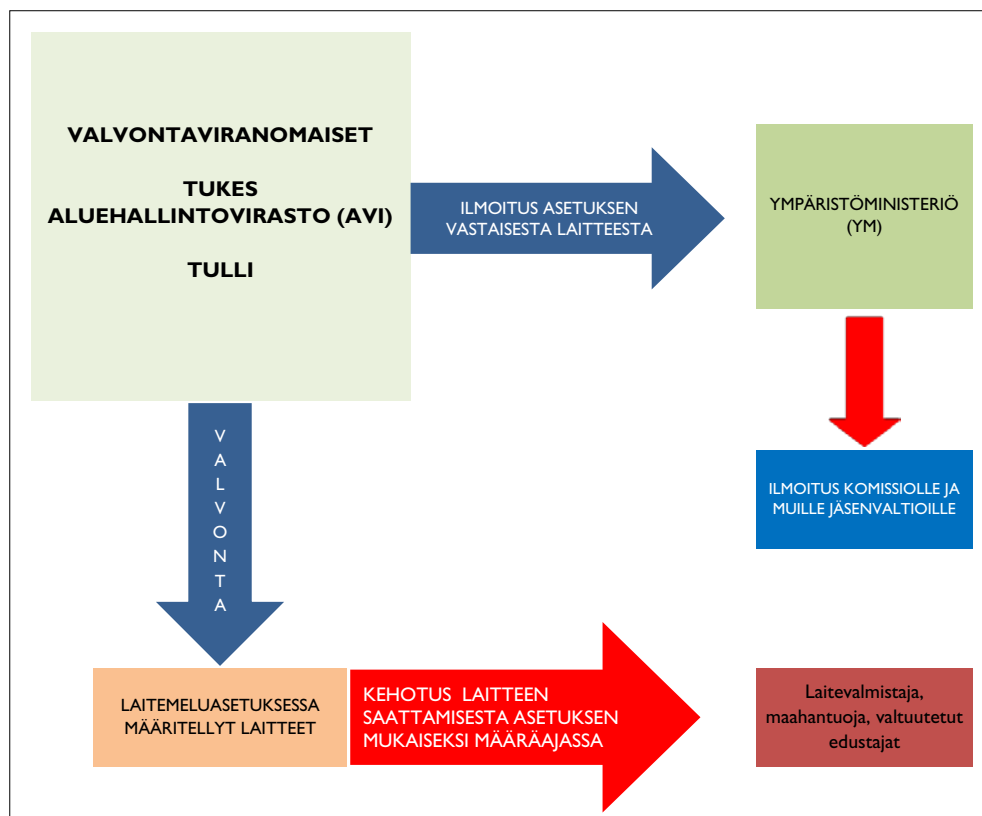
Lisäksi tulee määrittää onko Tullilla mahdollisuuksia toimia asetuksen valvonnassa.

3. **Valvottavat laitteet.** Asetuksen 8 §:ssä mainittu laitteiden jaottelusta kulutus-tavaroihin ja työskentelyvälineinä käytettäviin laitteisiin tulisi luopua, koska niiden välille ei voida tehdä selkeää yksiselitteistä jaottelua. Jako voitaisiin muuttaa niin, että Tukes tekisi valvontaa kaupoissa ja työsuojeluviranomaiset työmailla.

Valvonnan resursoinnin ja kohdentamisen lisäksi tulisi sopia siitä, miten ja missä vaiheessa mahdollisista asetuksen vastaisista laitteista tulisi informoida ympäristöministeriötä.

4. **Vaativuuden mukaisuusvakuutukset.** Laitemeluasetuksen 10 §:n mukainen melutietojen kokoaminen siirretään Suomen ympäristökeskukselta UUD ELY-keskukselle. Tehtävän siirto olisi osa ympäristöministeriön päätöstä 5.6.2008 (YM8/02/2008), jossa määrätään uudenmaan ympäristökeskus hoitamaan valtakunnallisia meluntorjunnan asiantuntija- ja kehittämistehtäviä ympäristöhallinnossa. Tehtävän suorittamiseen sisällöstä ja tarvittavista voimavaroista neuvoteltaisiin strategisen tulossopimuksen yhteydessä hallituskausittain ja toteutusta tarkistetaan vuosittain toiminnallisessa tulossopimuksessa.
5. **Resurssit.** Ympäristöministeriön tulisi osoittaa selkeästi resurssit niin valvonnan suorittamiseen, kuin tarvittavan tietotaidon ylläpitämiseen.

Kuvassa 2 esitetään uuden organisoinnin mukainen markkina- ja valvonnan toteutuminen.

Kuva 2. Ehdotus laitemeluasetuksen valvontamenettelyn uudelleen organisoinnista.

Tullin saaminen mukaan valvontaan, tulee perustumaan yhteistyöhön markkinavalvontaviranomaisten kanssa. Yhteistyön kannalta on tärkeää, että valvontaviranomaiset pystyisivät kertomaan Tullille esim. mihin tai mistä tuleviin laitteisiin sen tulisi kiinnittää huomiota (ns. riskiperusteinen puuttuminen). Yhteistyöstä tulee sopia Tullin riskianalyytikeskukseen (RIKE) kanssa. Tullin ja markkinavalvontaa suorittavien valvontaviranomaisten välille tulisi luoda menettelyt ja toimintatavat ns. riskitiedon vaihtoon. Tullin liittäminen mukaan valvontaan olisi tärkeää, erityisesti Euroopan talousalueen ulkopuolisten tuontitavaroiden valvonnan kannalta.

Ilmoitettujen laitosten osalta tulisi varmistaa, että niillä on riittävä osaaminen ja tieto laitevalmistajien neuvomiseksi ja ohjaamiseksi laitemeluasetuksen toteuttamiseen liittyen. Lisäksi tulisi laatia menettely, jossa ilmoitettujen laitosten laitemeluasetuksen liitteen 7 mukaisia vähimmäisvaatimuksia tarkastettaisiin määräajoin.

4.2

Valvonnan kohdentaminen

Yksi merkittävimmistä kysymyksistä valvonnan tehokkuudessa on rajallisten resursien oikea kohdentaminen. Valvonnan kohdentamista varten tulisi selvittää suomalaisten elämänlaadun kannalta merkittävimmät melua tuottavat laitteet ja kohdentaa valvonta niihin. Euroopan talousalueen näkökulmasta valvonnan tulisi toisaalta kohdistua erityisesti niihin Suomeen tuotaviin asetuksen mukaisiin laitteisiin, jotka tuodaan Suomen kautta Euroopan talousalueelle ensimmäistä kertaa, tai otetaan käyttöön Suomessa ensimmäisenä Euroopan talousalueen markkinoilla.

Valvonnan ja ohjauksen tavoitteena on myös se, että kaikki Suomessa valmistetut ETA-alueelle tarkoitetut laitteet ovat asetuksen mukaisia ja niistä saadaan riittävä tieto ympäristöministeriölle ja komissiolle.

Tiedottaminen ja koulutus

Tiedottaminen ja koulutus olisivat merkittävimpiä osa-alueita, joita parantamalla voitaisiin tehostaa valvontaa, sekä ennaltaehkäistäisiin niiden laitteiden maahantu-loa ja käyttöönottoa, jotka eivät ole asetuksen mukaisia. Samalla voitaisiin edistää komission pyrkimystä kuluttajien tietoisuuden lisäämiseen laitteiden melusta.

Kuluttajille tulisi suunnata tiedotuskampanja, jossa kerrottaisi asetuksen tarkoituk-sesta ja siihen liittyvistä merkinnöistä laitteissa. Näin varmistettaisi se, että kuluttajat osaisivat vaatia ostamiltaan laitteilta tarvittavat merkinnät ja toisaalta kuluttajilla tulisivat tietoisiksi mahdollisuudesta verrata eri laitteiden aiheuttamia melupäästöjä.

Kuluttajien lisäksi tiedotusta tulisi vielä erikseen kohdentaa rakennusalan, maan-rakennusalan ja kiinteistöhoitoalojen yrittäjille, joiden käytössä on merkittävä osa niistä laitteista, joita koskee melupäästön raja-arvo.

Koulutusta tulisi antaa erityisesti laitevalmistajille, maahantuojille sekä pääasiassa laitemeluasetuksen valvonnasta vastaavien aluehallintoviranomaisten ja Tukesin tarkastajille. Valvontaviranomaisille tulisi järjestää koulutusta, joissa käytäisiin läpi asetuksen keskeisimmät asiat ja etenkin yhteistyön toteuttamisesta ja tiedon vä-littämiseen UUD ELYlle tai ympäristöministeriölle. Lisäksi tulisi käydä läpi miten laitteista tulisi raportoida vuosittain.

Laitevalmistajille, muille yritystoimintaa harjoittaville ja näiden etujärjestöille (esi-merkiksi Teknologiateollisuus ry.) tulisi järjestää koulutus sekä tehdä tietopaketti, joista saisi riittävät tiedot laitemeluasetuksen velvoitteista ja niiden täyttämisestä.

SANASTO

Aluehallintovirasto (AVI): hoitaa aiempien lääninhallitusten, ympäristölupavirastojen, alueellisten ympäristökeskusten ja työsuojelupiirien lupa-, valvonta- ja oikeusturvatehtäviä 2.1.2010 lähtien. Laitemeluasetuksen mukaisia tehtäviä suoritetaan työsuojelun vastuualueella, jossa hoidetaan entisten työsuojelupiirien tehtäviä, sekä peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella (ympäristöterveydenhuolto) jossa hoidetaan lääninhallituksen tuoteturvallisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä.

Aluehallintovirasto <http://www.avi.fi/fi/Sivut/etusivu.aspx> tai

Työsuojeluhallinto <http://www.tyosuojelu.fi/fi/>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY): suorittaa työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, tiepiirien ja lääninhallitusten täytäntöönpano- ja kehittämistehtäviä 2.1.2010 lähtien. Laitemeluasetuksen mukaisia tehtäviä suoritetaan ympäristövastuualueella, jossa hoidetaan entisten alueellisen ympäristökeskuksen tehtäviä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

<http://www.ely-keskus.fi/fi/Sivut/default.aspx>

Euroopan talousalue ETA: EU-maat sekä Norja, Islanti ja Liechtenstein.

Konedirektiivi: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/42/EY, koneista ja direktiivin 95/16/EY muuttamisesta (uudelleenlaadittu) (2006/42/EY) 29.12.2006 alkaen

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:157:0024:0086:FI:PDF>

Vanha konedirektiivi: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/37/EY koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä.

Koneasetus: Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta (400/2008), joka tuli voimaan 29.12.2009. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080400>

Konepäätös: Valtioneuvoston päätös koneiden turvallisuudesta (1314/1994), kumottu säädöksellä 400/2008, kts. yllä.

Laitemeluasetus: Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä (621/2001) ja Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (953/2006).

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20010621>

ja <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060953>.

Laitemeludirektiivi: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/14/EY ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (2000/14/EY), sekä Euroopan yhteisöjen direktiivi ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 2000/14 (EY muuttamisesta (2005/88/EY).

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:162:0001:0078:FI:PDF>

ja <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:344:0044:0046:fi:PDF>

Laitteiden käyttö ulkona: laitteiden käyttö avoimen ulkotilan lisäksi sellaisessa ympäristössä, joka ei vaikuta äänen etenemiseen lainkaan tai merkittävästi, kuten teltoissa, sateensuojiksi tarkoitettujen katosten alla tai talojen suojapeiterakenteissa (1314/1994) 2 §.

Mitattu äänitehotaso: Laitemeludirektiivin liitteessä III säädettyjen mittausten perusteella joko kyseistä laitetyyppiä edustavasta yksittäisestä laitteesta, tai usean laitteen keskiarvosta määritetty äänitehotaso.

Taattu äänitehotaso: Äänitehotaso, joka on määritelty laitemeludirektiivin liitteessä III säädettyjen vaatimusten mukaisesti ja joka sisältää tuotannon vaihtelusta ja mittausten menetelmistä johtuvat epävarmuudet ja jolla valmistaja tai tämän yhteisön alueelle sijoittunut valtuutettu edustaja vahvistaa, että se ei käytettyjen ja teknisissä asiakirjoissa mainittujen teknisten mittauslaitteiden mukaan ylity.

Tullin rajoituskäsikirja: Tullin rajoituskäsikirjaan on koottu yhteen kaikki lakisääteiset vienti-, tuonti- ja kauttakulkurajoitukset, joissa Tulli on määrätty valvontaviranomaiseksi.

Rajoituskäsikirjan osiot on ryhmitelty rajoitusten alaisten tavaroiden mukaan. Jokaisessa osiossa selvitetään kyseiseen tavaraan liittyvät rajoitukset eri tullimenettelyissä. Sen eri osiot on laadittu yhteistyössä kunkin osa-alueen varsinaisen lupa- tai hallintoviranomaisen kanssa. Käsikirjan päivityksestä vastaa Tullihallitus.

Tukes (Turvatekniikan keskus): toimii teknisen turvallisuuden ja luotettavuuden valvojana, kehittäjänä ja asiantuntijana. Sen toimialoja ovat kemikaali- ja prosessiturvallisuus, sähkö- ja painelaiteturvallisuus, kuluttajaturvallisuus, pelastustoimen laitteet, jalometallituotteet, ilotulitteet ja räjähteet, CE-merkityt rakennustuotteet ja mittaaminen. Tuoteturvallisuuden valvontatehtävät siirtyivät Turvatekniikan keskuksen Tukesin hoidettaviksi vuoden 2010 alusta. Aiemmin nämä tehtävät kuuluivat Kuluttajavirastolle. Vuoden 2011 alussa myös kemikaalien tuotevalvontatehtävät keskitetään Tukeisiin. Samalla viraston nimi muuttunee Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi.

Ulkona käytettävä laite: koneiden turvallisuudesta annetun valtioneuvoston päätöksen (1314/1994) 2 §:ssä määritellyt koneet, jotka liikkuvat omalla käyttövoimalla tai joita voidaan siirtää ja jotka liikkeelle panevista osista riippumatta on tyyppinsä mukaisesti tarkoitettu käytettäväksi ulkona ja jotka aiheuttavat ympäristömelulle altistumista, sekä teollisessa toiminnassa tai ympäristönsuojelullisissa tai -teknologisissa sovelluksissa käytettäväksi tarkoitettuja muulla kuin konevoimalla toimivia laitteita, jotka on tyyppinsä mukaisesti tarkoitettu käytettäväksi ulkona ja jotka aiheuttavat ympäristömelulle altistumista.

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt: Laitemeluasetuksen (621/2001) liitteissä 3–6 säädettyjä menettelyjä, jotka perustuvat teknistä yhdenmukaistamista koskevien direktiivien vaatimusten mukaisuuden arviointimenettelyjen eri vaiheissa käytettäväksi tarkoitetuista moduuleista ja CE-merkinnän kiinnittämistä koskevista säännöistä ja käytöstä annettuun neuvoston päätökseen 93/465/ETY (ks. 768/2008/EY ja 765/2008/EY).

Vaatimustenmukaisuusvakuutus: laitteen valmistajan tai tämän yhteisön alueelle sijoittautuneen valtuutetun edustajan on laadittava jokaiselle valmistamalleen tai markkinoimalleen laitetyypille EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Tämän vakuutuksen vähimmäissisällöstä säädetään asetuksen liitteessä 1.

Äänitehotaso L_{WA} : Äänilähteen säteilemän A- taajuuspainotetun äänitehon ja standardisoidun vertailutehon suhteen kymmenlogaritmi kerrottuna kymmenellä, yksikkö desibeli, kts. EN ISO 3744:1995 ja EN ISO3746:1995.

LÄHTEET

FINLEX (<http://www.finlex.fi/fi/>)

Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä (Laitemelusetus) 621/2001

Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 953/2006

Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 75/2004

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, 2001, Kannanotto ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/14/EY soveltamisohjeisiin. Kertomus Euroopan komissiolle.

Kuluttajaviraston julkaisusarja 9/2004, Kuluttajaviraston ohjeet kunnan tuoteturvallisuusvalvonnan valvontasuunnitelman laatimiseksi.

LINKKEJÄ

<http://www.finlex.fi/fi/>

- Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä **621/2001**
- Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä annettun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta **953/2006**
- Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta **400/2008**
- Valtioneuvoston päätös koneiden turvallisuudesta **1314/1994**
- Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta **75/2004**
- Ympäristönsuojelulaki **86/2000**

Laitemeludirektiivi Suomeksi:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:162:0001:0078:FI:PDF>

Laitemeludirektiivi Englanniksi

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:162:0001:0078:EN:PDF>

Kannanotto ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/14/EY soveltamisohjeisiin.

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/noise/pdf/021016ppwg_fi.pdf

Euroopan yhteisöjen direktiivi 2005/88/EY ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 2000/14/EY muuttamisesta (2005/88/EY).

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:344:0044:0046:FI:PDF>

Uuteen lähestymistapaan ja kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan perustuvien direktiivien täytäntöönpano-opas

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files/blue-guide/guidepublic_fi.pdf

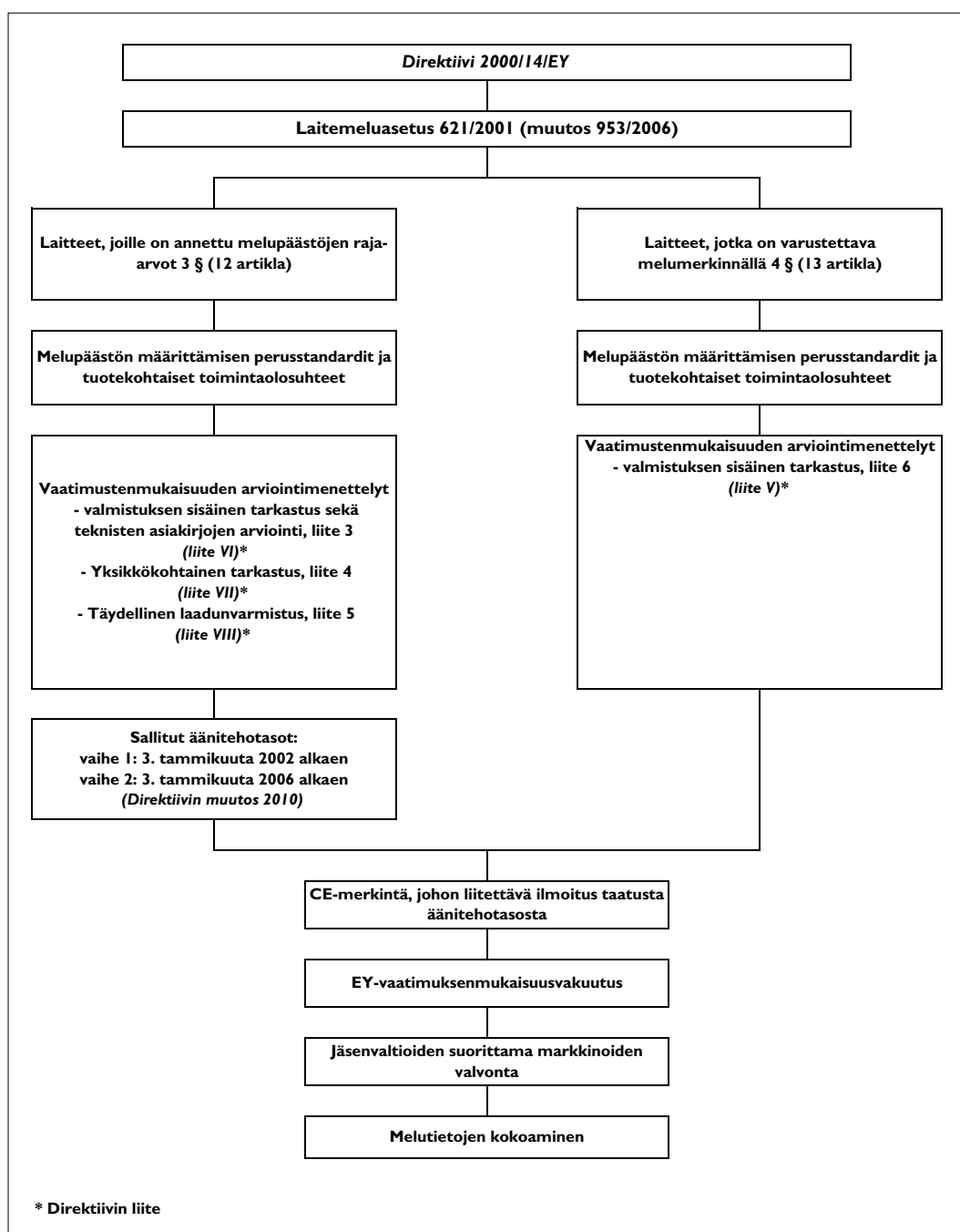
Guide to application of the Machinery Directive 2006/42/EC, 1st Edition, December 2009

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/machinery/guide_application_directive_2006-42-ec-1st_edit__12-2009_en.pdf

LIITE

I. Laitemeludirektiivi ja -asetus

Kuvassa 1 on kuvattu laitemeludirektiivin ja laitemeluasetuksen yksinkertaistettu vuokaavio. Laitemeluasetusta koskevia laitteita on yhteensä 63 kappaletta ja ne on jaettu laitteisiin, joita koskevat melupäästön raja-arvot (22 laitetta) ja sellaisiin laitteisiin joita koskee velvoite melumerkinnästä (41 laitetta). Raja-arvoisille laitteille on annettu laitteen tehoon, painoon tai leikkuuleveyteen suhteutettu raja-arvo, jota laitteen taattu äänitehotaso ei saa ylittää. Melumerkintä velvoittaa valmistajaa merkitsemään laitteeseen sen taatun äänitehotason, mutta ko. laiteille ei ole asetettu raja- tai suositusarvoja.

Kuva I. Laitemeludirektiivin ja -asetuksen vuokaavio.

2. Laitteen markkinoinnin edellytykset

Laitte voidaan asetuksen 5 §:n mukaan saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön vasta sen jälkeen, kun valmistaja tai valtuutettu edusta on varmistanut että

- Laitte täyttää asetuksen melupäästöjä koskevat vaatimukset
- Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on saatettu päätökseen (asetuksen liitteiden 3–6 mukaisesti)
- Laitteeseen on kiinnitetty CE-merkinä sekä ilmoitus laitteen taatusta äänitehotasosta
- Laitteen luovutusasiakirjoihin, käyttöoppaaseen tms. on liitetty kopio EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta. Vaatimustenmukaisuusvakuutus tulee laatia sekä suomeksi ja ruotsiksi, jos laite otetaan käyttöön Suomessa.

3. Näytteille asettaminen

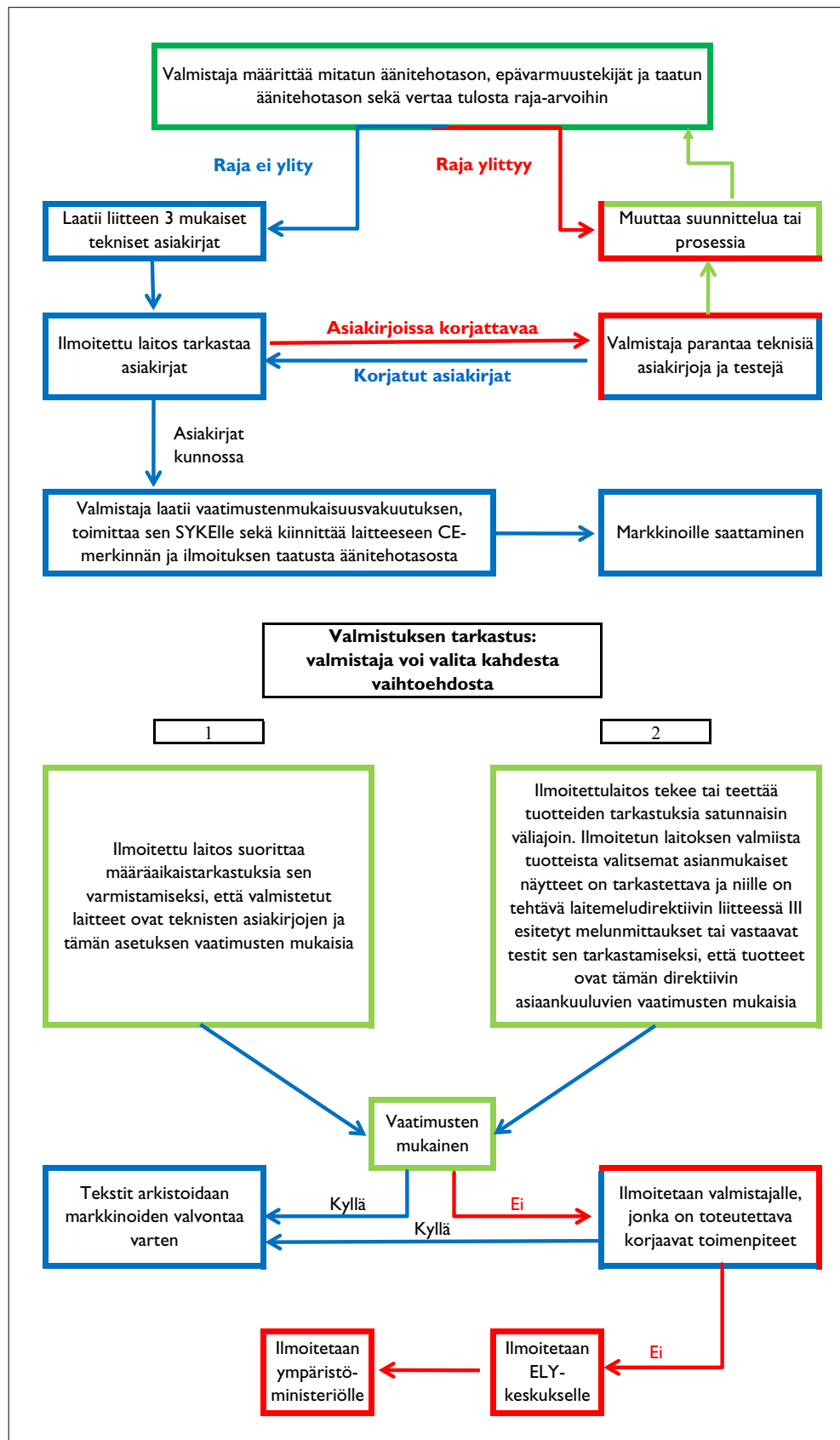
Asetuksen 5 §:n mukaan "laitte voidaan asettaa näytteille messuilla, näyttelyissä, esittelyissä tai muissa vastaavissa tilaisuuksissa, vaikka laite ei täytä tämän asetuksen vaatimuksia. Tällöin laitteessa näkyvässä merkinnässä on kuitenkin selvästi ilmoitettava, että laite ei ole vaatimustenmukainen eikä sitä saateta markkinoille tai oteta käyttöön ennen kuin valmistaja tai tämän yhteisön alueelle sijoittunut valtuutettu edustaja on saattanut laitteen vaatimustenmukaiseksi. Näytteillä olon aikana on toteutettava riittävät turvatoimenpiteet henkilöiden suojelun varmistamiseksi."

4. Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen prosessikuvaukset

Laittevalmistajien tulee määrittää laitteensa äänitehotaso ja taattu äänitehotaso kunkin laitteen melunmittaamisesta annettujen standardien ja direktiivissä kuvattujen ohjeiden mukaisesti. Lisäksi laitevalmistajan tai valtuutetun edustajan tulee kunkin laitetyypin osalta suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointi, jolla se arvio tuotantaan siten, että kaikki tuotettavat laitteet saavuttavat sille annetun taatun äänitehotason. Arviointi menettelyt on kuvattu asetuksen liitteissä 3–6. Kuvissa 2–5 ovat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden vuokaaviot.

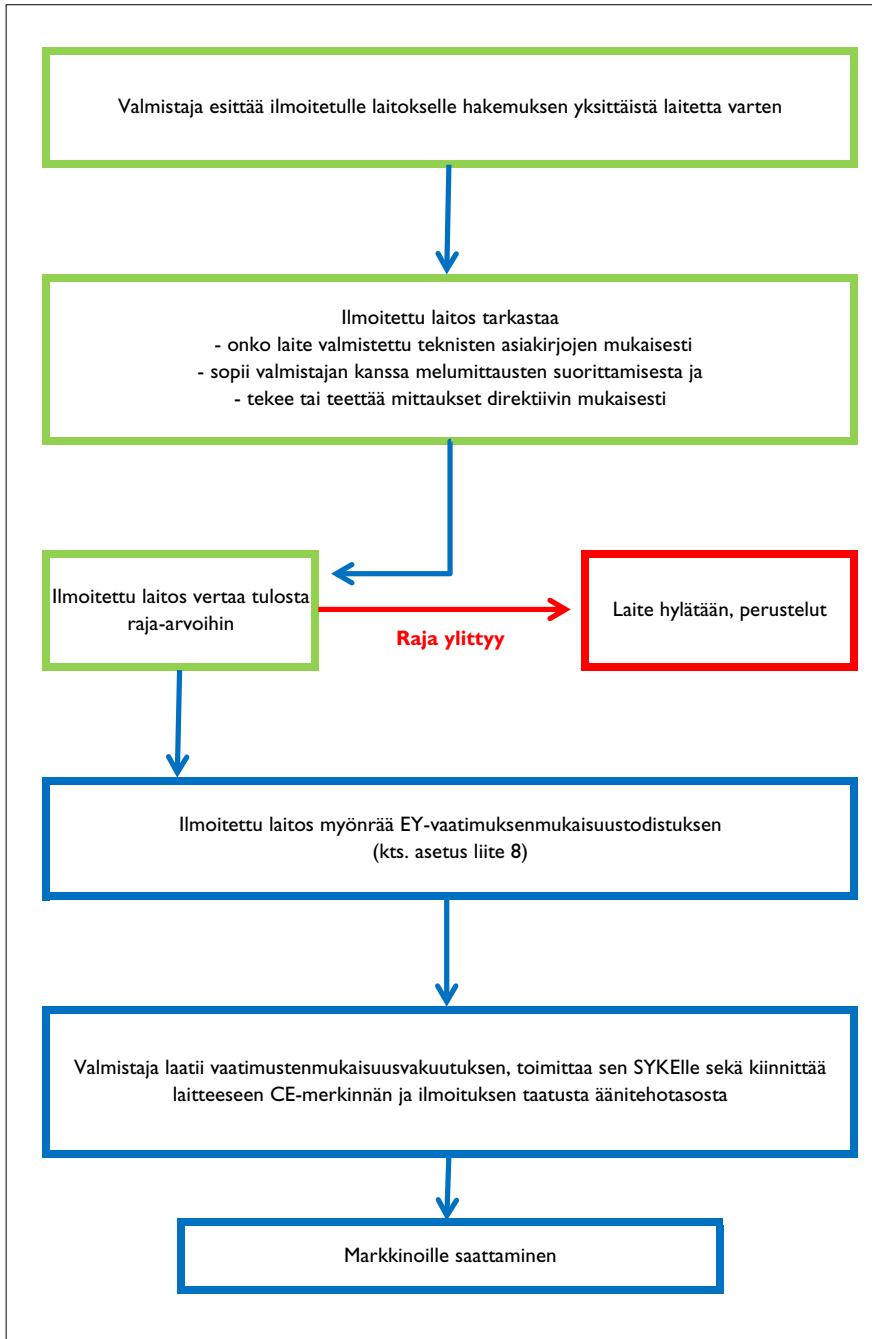
Raja-arvollisten laitteiden valmistajille on kolme erilaista vaatimustenmukaisuus arviointimenettelyitä. Näitä ovat:

1. **Valmistuksen sisäinen tarkastus ja sekä teknisten asiakirjojen arviointi ja määräajoin tapahtuvat tarkastukset**, jossa ilmoitettu laitos 1) suorittaa määräaikaistarkastuksia sen varmistamiseksi, että valmistetut laitteet ovat teknisten asiakirjojen ja tämän asetuksen vaatimusten mukaisia tai 2) ilmoitettulaitos tekee tai teettää tuotteiden tarkastuksia satunnaisin väliajoin. Ilmoitetun laitoksen valmiista tuotteista valitsevat asianmukaiset näytteet ovat tarkastettava ja niille on tehtävä laitemeludirektiivin liitteessä III esitetyt melunmittaukset tai vastaavat testit sen tarkastamiseksi, että tuotteet ovat tämän direktiivin asiaankuuluvien vaatimusten mukaisia. Kuvassa 2 on esitetty arviointimenettely vuokaaviona.

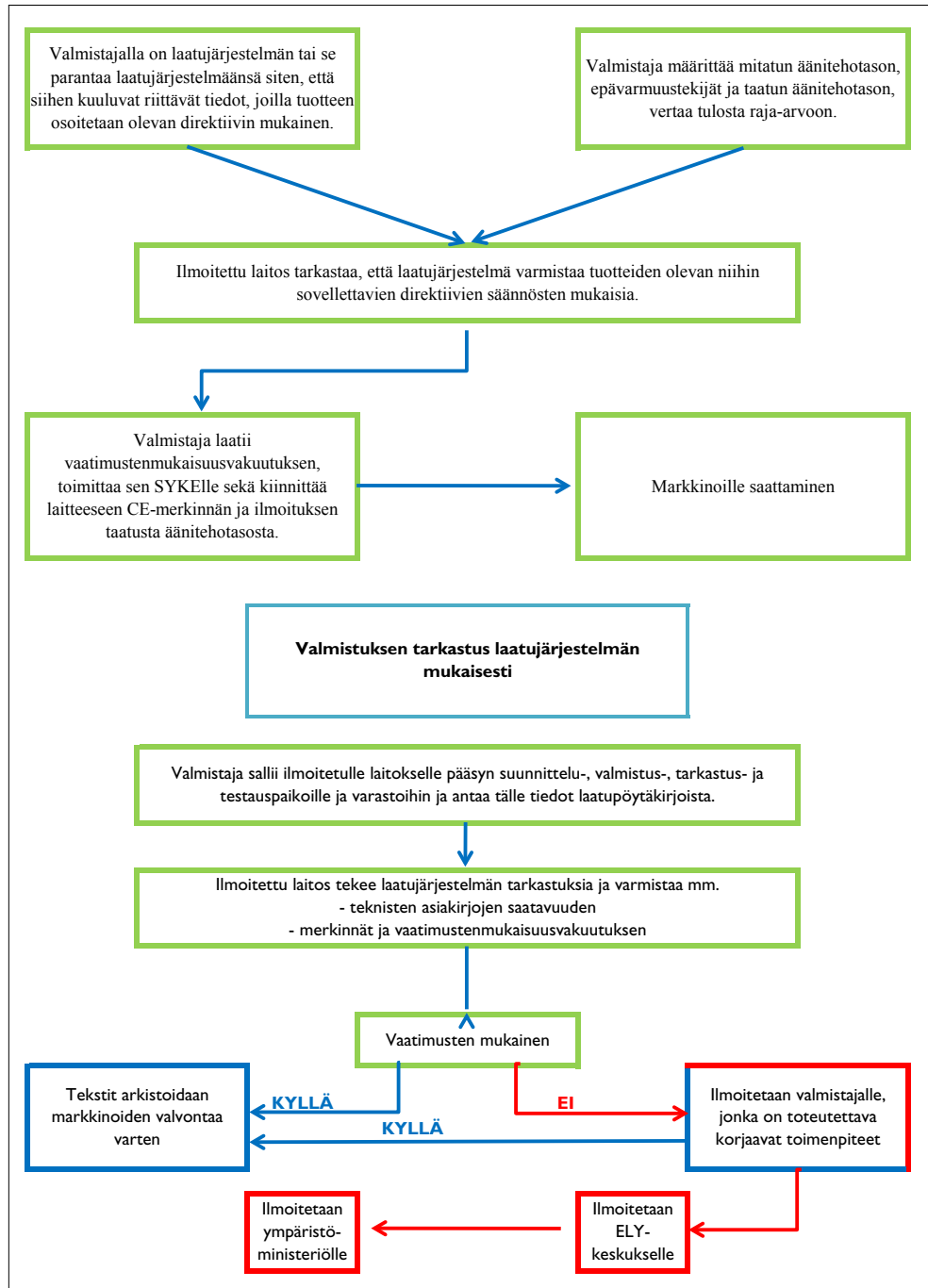
Kuva 2. Valmistuksen sisäinen tarkastus ja sekä teknisten asiakirjojen arviointi ja määräajoin tapahtuvat tarkastukset.

2. **Yksikkökohtainen tarkastusmenettely**, joka soveltuu parhaiten yksittäisille laitteille, joita ei tuoteta massatuotantona, vaan jokainen laite on oma erilainen tyyppinsä. Yksikkökohtainen tarkastelumenettely edellyttää jokaisen laitteen erillistä mittaamista. Kuvassa 3 on esitetty arviointimenettely vuokaaviona.

Kuva 3. Yksikkökohtainen tarkastusmenettely.

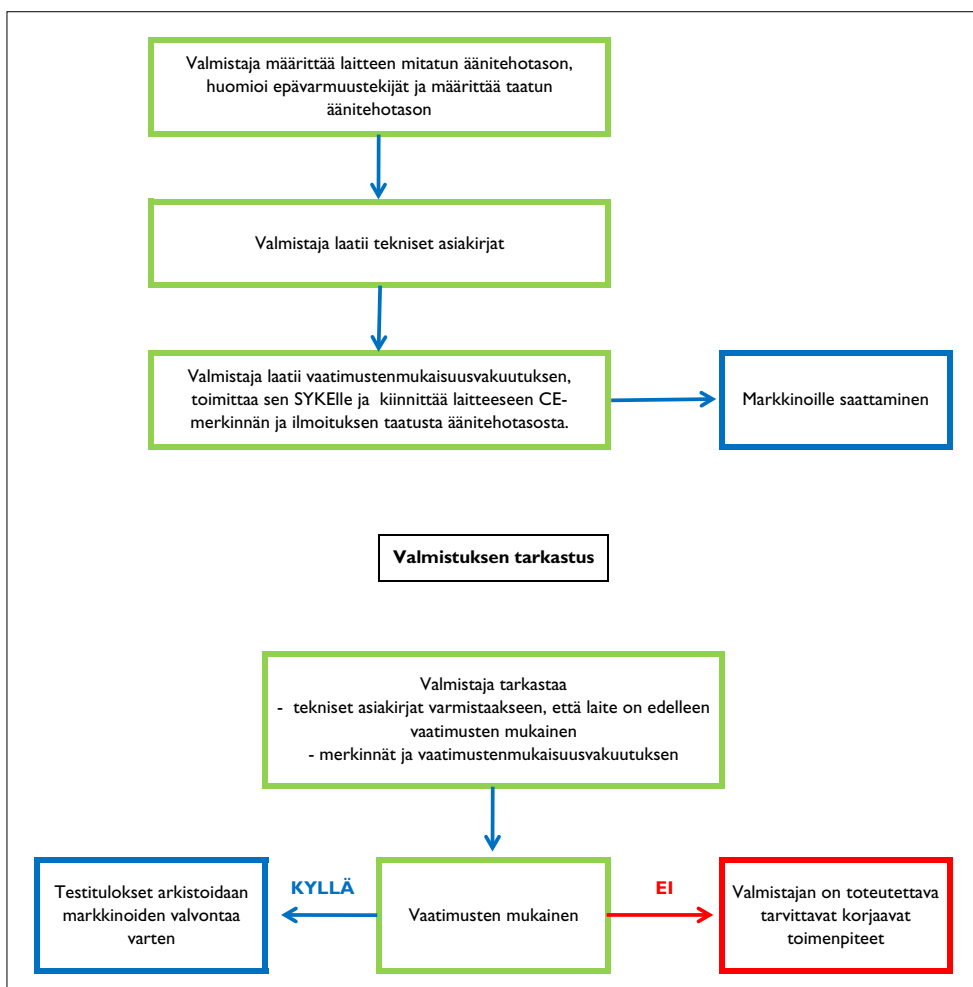
3. **Täydellinen laadunvarmistus**, joka sopii yrityksille, joiden toimintaa ohjataan jonkin laatujärjestelmän avulla. Laatujärjestelmän tulee täyttää tietyt asetuksen liitteessä 5 esitetyt vaatimukset. EN ISO 9001-standardien mukaiset järjestelmät täyttävät nämä vaatimukset. Kuvassa 4 on esitetty arviointimenettely vuokaviona.

Kuva 4. Täydellinen laadunvarmistus.

Kaikissa edellä luetelluissa menettelyissä ilmoitettu laitos toimii tuotannon, teknisten asiakirjojen sekä laitteiden tarkastajana.

Melumerkintää vaativien laitteiden valmistajilla arviointimenettelyjä on yksi (kuva 5), **Valmistuksen sisäinen tarkastus**, eikä sitä tarvitse varmentaa ilmoitetulla laitoksella.

Kuva 5. Valmistuksen sisäinen tarkastus.

5. EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen asiakirjamalli

Laitteen valmistajan tai valtuutetun edustajan on laadittava EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus **jokaiselle** valmistamalleen tai markkinoille saattamalleen laitetyypille. Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen tulee sisältää asetuksen liitteessä 1 mainitut tiedot. Kuvassa 6 on esitetty mallit vaatimustenmukaisuusvakuutuksista. Suomessa käyttöön otettavista ja valmistettavista laitteista vakuutus tulee laatia suomeksi ja ruotsiksi. Mikäli laite otetaan käyttöön jossain muussa maassa, tulee lisäksi noudattaa kyseisen maan lainsäädäntöä.

Kopio vakuutuksesta tulee olla jokaisen laitteen mukana, yleensä luovutusasiakirjoissa tai käyttöohjeissa. Lisäksi kaikista suomessa valmistetuista sekä sellaisista laitteista, jotka otetaan käyttöön suomessa ensimmäisenä Euroopan talousalueen maana, tulee vakuutuksen kopio toimittaa Suomen ympäristökeskukselle. Suomen ympäristökeskus toimittaa kopion edelleen komission tietoon.

Mikäli laite kuuluu muiden sellaisten asetusten tai direktiivien soveltamisalaan, joissa myös säädetään vaatimustenmukaisuusvakuutuksista, tulee kaikki ko. vakuutukset seurata laitteen mukana.

Laitevalmistaja tai valtuutettu edustaja voivat lisäksi kirjata vaatimustenmukaisuus vakuutuksen komission ylläpitämään sähköiseen palveluun NOISE.

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/noise-outdoor-equipment/conformity/index_en.htm

EY- vaatimustenmukaisuusvakuutus (2000/14/EY) EG- försäkran om överensstämmelse (2000/14/EG) EC declaration of conformity (2000/14/EC)		
<i>Vapaamuotinen vakuutus siitä, että laite on laitemeludirektiivin vaatimusten mukainen</i> Esim: Vakuutamme, että alla kuvattu laite täyttää Direktiivin 2000/14/EY sekä valtioneuvoston asetuksen 621/2001 määräykset (teksti myös ruotsiksi ja tarvittaessa myös muilla kielillä)		
Valmistaja: Tillverkare: Manufacturer:	Osoite: Address: Address:	Tarpeeton voidaan poistaa
Valtuutettu edustaja Etablerade ombud: Authorised representative:	Osoite: Address: Address:	Tarpeeton voidaan poistaa
Teknisten asiakirjojen säilyttäjä: Innehavare av intyget: Certificate holder:	Osoite: Address: Address:	Jos säilyttäjä on muu kuin yllämainittu, muussa tapauksessa voidaan poistaa tarpeeton
Laitteen kuvaus: Beskrivning av utrustningen: Description of equipment:	1. Laitteen tyyppi 3 ja 4 § tai (dir 12 ja 13 artiklan luetteloiden mukaisesti) 2. Mallin numero/nimi (Myyntinimike), Sarjanumero (mistä lähtien) 3. Asennettu nettoteho tms. suure merkitään 3 § (dir 12 artikla) mukaisesti 4. Muut mahdolliset laitetta kuvaavat tiedot	
Laitteen mitattu äänitehotaso L_{WA} : Uppmätt ljudeffektnivå L_{WA} : Measured sound power level L_{WA} :	dB	
Laitteen taattu äänitehotaso L_{WA} : Garanterad ljudeffektnivå för denna utrustning L_{WA} : Quaranteed sound power level for this equipment L_{WA} :	dB	
Vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa noudatettu menettely: Förfarande för bedömning av överensstämmelse: Conformity assessment procedure followed:	kts. asetuksen liitet 2-6 tai dir liitteet V-VIII	
Ilmoitettu laitos: Anmälda organ: Notified body:	Osoite: Address: Address:	Ei tarvita jos laitetta koskee ainoastaan velvoite melumerkinnästä (4§ tai dir 13 artikla)
Muut direktiivit, joita noudatettu: Andra gemenskapsdirektiv som tillämpats: References of the other Community Directives applied:	esim. konedirektiivi	
Laitetta koskevat muut vaatimustenmukaisuusvakuutukset Försäkran om överensstämmelse som tillämpats: The declaration(s) of conformity applied:	esim. konedirektiivi (liitteeksi)	
Paikka: Ort: Place:	Päivä: Datum: Date:	
Allekirjoitus		

Kuva 6. EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen malli I.

6. CE-merkintä ja merkintä taatusta äänitehotasosta

CE-merkintä osoittaa, että tuote

- täyttää sille asetetut olennaiset vaatimukset
- on **kaikkien** siihen sovellettavien direktiivien vaatimusten mukainen
- on arvioitu vaatimusten mukaisesti.

Toimenpiteillä tarkoitetaan sitä, että tuotteen tulee täyttää turvallisuutta, terveyttä, ympäristönsuojelua ja kuluttajansuojaa koskevat vähimmäissuojatasot. Markkinavalvonnan avulla viranomaiset myös valvovat ja pyrkivät varmistamaan, ettei CE-merkintää käytetä väärin. CE-merkinnän saa kiinnittää vain niihin tuotteisiin, joihin sen kiinnittämisestä on säädetty asiaa koskevassa Euroopan yhteisön yhdenmukaistamislainsäädännössä. CE-merkintää ei saa kiinnittää mihinkään muuhun tuotteeseen.

Jokaiseen tämän asetuksen mukaiseen laitteeseen tulee kiinnittää CE-merkintä sekä merkintä taatusta äänitehotasosta. Merkintöjen tulee olla asetuksen liitteen 2 mukaisia ja ne ovat kiinnitettävä laitteeseen näkyvästi, pysyvästi ja niiden on oltava helposti luettavissa. Mikäli laite kuuluu muiden sellaisten asetusten tai direktiivien soveltamisalaan, joissa myös säädetään CE-merkinnän kiinnittämisestä, merkinnällä ilmoitetaan, että laitteet täyttävät myös kyseisten direktiivien säännökset. Mikäli laite ei täytä jotakin sille asetetuista edellä mainituista kriteereistä, ei CE-merkintää saa kiinnittää laitteeseen. Luettelo laitteeseen sovellettavista direktiiveistä on oltava kunkin yksittäisen laitteen mukana olevassa vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa (tai -vakuutuksissa).

7. Laitemeluasetuksen ja koneasetuksen velvoitteiden yhteen sovittaminen

Useita laitemeluasetuksen mukaisia laitteita koskevat myös monet muut asetukset ja direktiivit. Muut asetukset ja direktiivit voivat sisältää osioita, joissa käsitellään melua esimerkiksi työntekijän altistumisen kautta. Eniten yhtäläisyyksiä ja samalla sekaannusta aiheuttaa ”koneasetuksen” (400/2008) ja sitä edeltäneen ”konepäätökseen” 1314/1994 melusäännökset ja niiden yhteensovittaminen laitemeluasetuksen velvoitteiden kanssa.

Sekaannusten välttämiseksi on lähteestä 4, esitetty, miten eri tilanteissa tulisi toimia. Alla oleva teksti on suurimmalta osaltaan suora lainaus lähteen 4 tekstistä.

Asetuksessa 400/2008 sekä direktiivissä 2006/42/EY sanotaan, että ”Jos yhteisön erityisdirektiiveissä säädetään muita äänenpainetasojen tai äänitehotasojen mittausta koskevia vaatimuksia, on sovellettava kyseisiä asetuksia (esimerkiksi laitemeluasetus) tai direktiivejä eikä koneasetuksen tai -direktiivin vastaavia säännöksiä.

Oheisessa tekstissä sulkuihin kirjoitetut tekstit ovat viittauksia aiemman konedirektiivin mukaisiin vastaaviin tai lähes vastaaviin teksteihin ja raja-arvoihin.

Konedirektiivin 2006/42/EY 3 artiklassa säädetään seuraavaa: ”Jos tiettyihin koneisiin liittyvät, liitteessä I tarkoitettut vaarat kuuluvat kokonaan tai osittain pikemmin muiden yhteisön direktiivien soveltamisalaan, tätä direktiiviä ei sovelleta tai sitä lakataan soveltamasta kyseisiin koneisiin tällaisten vaarojen osalta (...)”

Mitä tulee ulkona käytettyjen ja direktiivin 2000/14/EY soveltamisalaan kuuluvien koneiden äänitehotasoon, on selvää, että kyseistä direktiiviä on pidettävä direktiivin 2006/42/EY erityisdirektiivinä. Laitemeludirektiivissä säädetään erittäin tarkkaan, miten koneiden äänitehotaso on mitattava ja ilmoitettava koneessa.

Jotta valmistajille ei aiheutuisi tarpeettomia tehtäviä, on tärkeää sopia menettelytavasta, jolla vältetään mittauksen toistaminen.

Direktiivin 2000/14/EY soveltamisalaan kuulumattomat koneet

Direktiiviä 2006/42/EY on sovellettava, mikä merkitsee, että äänenpainetaso työskentelypaikoilla on mitattava. Jos tämä arvo on suurempi kuin 80 dB (A), myös äänitehotaso on mitattava.

Direktiivin 2006/42/EY mukaan mittaukset tulee tehdä, mahdollisuuksien mukaan, yhdenmukaistettuja standardeja käyttäen. Jos niitä ei käytetä, äänitasot on mitattava käyttäen koneelle sopivinta mittaustulokset on mainittava koneen mukana olevissa käyttöohjeissa sekä teknisissä asiakirjoissa esim. ohjekirjassa.

Direktiivin 2000/14/EY soveltamisalaan kuuluvat koneet

Sekä konedirektiiviä 2006/42/EY että laitemeludirektiiviä 2000/14/EY on sovellettava. Konedirektiiviä 2006/42/EY on sovellettava äänenpainetason mittaamiseen työskentelypaikoilla ja laitemeludirektiiviä 2000/14/EY äänitehotason mittaamiseen riippumatta siitä, mikä on koneen äänenpainetaso työskentelypaikoilla.

Laitemeludirektiivissä 2000/14/EY säädetään äänitehotason mittaustuloksesta ja koneen toimintaolosuhteista testin aikana. Tämän lisäksi valmistajan on ilmoitettava „taattu äänitehotaso“, toisin sanoen äänitehotason mittaustulos korotettuna mitatausepävarmuuden arvolla sekä tutkitun koneen ja muiden samanlaisten koneiden väliset erot huomioon ottavalla arvolla. Taattu äänitehotaso on ilmoitettava koneessa. Laitemeludirektiivissä ei ole vaatimuksia käyttöohjeisiin tulevista maininnoista.

Huomautuksia

1) Yhdenmukaistetut standardit

Jos kone kuuluu laitemeludirektiivin 2000/14/EY soveltamisalaan,

- konedirektiivin 2006/42/EY mukaisia yhdenmukaistettuja standardeja, jotka liittyvät äänitehotason mittaamiseen, ei enää voida käyttää direktiivin 2000/14/EY noudattamiseksi,
- äänenpainetaso mittaamisessa on suotavaa, että konedirektiivin 2006/42/EY mukaisia yhdenmukaistettuja standardeja muutettaisiin tarvittaessa niin, että toimintaolosuhteet olisivat samat kuin äänitehotason mittaamisessa käytetyt, jotta valmistajat säästyisivät toistuvilta mittauksilta.

2) Käyttöohjeet

Jotta käyttöohjeet olisivat samanlaiset melumerkintöjen suhteen, on mainittava seuraavat tiedot:

- kaikissa tapauksissa äänenpainetaso työskentelypaikoilla,
- koneista, jotka eivät kuulu laitemeludirektiivin 2000/14/EY soveltamisalaan, mitattu äänitehotaso, jos äänenpainetaso on vähintään 80 dB(A),
- laitemeludirektiivin 2000/14/EY soveltamisalaan kuuluvista koneista **taattu** suurin äänitehotaso (mitatun äänitehotason mainitseminen aiheuttaisi sekaannusta, sillä se ei olisi sama kuin koneeseen merkitty).

Tiivistelmä

Melupäästöjen mittausmenetelmä	
Vain konedirektiivin 2006/42/EY soveltamisalaan kuuluvat laitteet	Direktiivien 2006/42/EY ja 2000/14/EY soveltamisalaan kuuluvat laitteet
1) äänenpainetaso (L_p) mittaaminen	1) äänenpainetaso (L_p) mittaaminen
2) jos $L_{pmitattu} > 80$ dB(A), äänitehotaso (L_w) mitataan direktiivin 2006/42/EY säännösten mukaisesti	2) äänitehotaso (L_w) mitataan laitemeludirektiivin 2000/14/EY säännösten mukaisesti

Huomautuksia:

- Äänenpainetaso mittaaminen direktiivin 2006/42/EY noudattamiseksi on tehtävä kyseisen direktiivin säännösten mukaisesti. Milloin molempia direktiivejä on sovellettava, on suotavaa mitata äänitehotaso käyttäen direktiivissä 2000/14/EY säädettyjä koneen toimintaolosuhteita. Samaa tuotetta ei suositella testattavan kahdesti eri toimintaolosuhteissa.
- Äänitehotason mittaaminen konedirektiivin 2006/42/EY noudattamiseksi on tehtävä kyseisen direktiivin säännösten mukaisesti. Milloin molempia direktiivejä on sovellettava, mittausmenetelmä on laitemeludirektiivissä 2000/14/EY säädetty.

Melupäästöjen mittaustulosten merkitseminen	
Vain direktiivin 2006/42/EY soveltamisalaan kuuluvat laitteet	Direktiivien 2006/42/EY ja 2000/14/EY soveltamisalaan kuuluvat laitteet
Laitteessa: ei merkintää	Laitteessa: Taattu äänitehotaso ($L_{Wtaattu} = L_{Wmitattu} +$ epävarmuuden arvo)
Käyttöohjeissa: - $L_{pmitattu}$ - $L_{Wmitattu}$, kun $L_{pmitattu} > 80$ dB (A)	Käyttöohjeissa: - $L_{pmitattu}$ - $L_{Wtaattu}$

Huomautuksia:

- kun ainoastaan konedirektiivin 2006/42/EY soveltamisalaan kuuluvan laitteen L_p - ja/tai L_W -arvon mittaamiseen käytetään kyseiseen direktiiviin perustuvaa yhdenmukaistettua standardia, on noudatettava kyseisen standardin määräyksiä käyttöohjeiden sisällöstä. Konedirektiiviin 2006/42/EY mukaan jos yhdenmukaistettuja standardeja ei sovelleta, äänitasot on mitattava käyttäen koneelle sopivinta mittaumenetelmää. Melupäästöarvoja ilmoitettaessa on näihin arvoihin liittyvä epävarmuus aina yksilöitävä. On ilmoitettava, millaisissa toimintaolosuhteissa mittaukset on suoritettu ja mitä menetelmiä mittauksissa on käytetty.

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Ympäristöministeriö Rakennetun ympäristön osasto	Julkaisu-aika	Lokakuu 2010
Tekijä(t)	Larri Liikonen		
Julkaisun nimi	Laitemeluasetuksen toimeenpano. Ulkona käytettävien laitteiden melupäästön valvonta, rajoittaminen ja ohjaus.		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Ympäristöministeriön raportteja 19/2010		
Julkaisun teema			
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut			
Tiivistelmä	<p>Direktiivi ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä ympäristöön koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (laitemeludirektiivi) (2000/14/EY) tuli voimaan 8.5.2000. Direktiivin tavoitteena on yhdenmukaistaa eri maiden lainsäädäntöä ja edistää sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa sekä suojella ihmisten terveyttä ja hyvinvointia kasvavaa ympäristömelua vastaan. Direktiivin mukaisten melumerkintöjen myötä kuluttajien asema paranee heidän voidessa tehdä valintoja melupäästöiltään erilaisten laitteiden välillä.</p> <p>Laitemeluasetukseen liittyvä ohjaus ja valvonta ovat olleet varsin vähäisiä. Selvityksessä tarkastellaan viranomaisten ja toiminnanharjoittajien tehtäviä ja edellytetyjä toimenpiteitä valvonnan tehostamiseksi.</p>		
Asiasanat	Ympäristömelu, ympäristöakustiikka, laitemelu, laitemeluasetus, direktiivit		
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Ympäristöministeriö		
		ISBN 978-952-11-3798-3 (PDF)	ISSN 1796-170X (verkkoi.)
	Sivuja 43	Kieli suomi	Luottamuksellisuus julkinen
Julkaisun myynti/ jakaja	www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö > Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja		
Julkaisun kustantaja			
Painopaikka ja -aika	Helsinki 2010		

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Miljöministeriet Avdelningen för den byggda miljön	Datum	Oktober 2010
Författare	Larri Liikonen		
Publikationens titel	Laitemeluasetuksen toimeenpano. Ulkona käytettävien laitteiden melupäästön valvonta, rajoittaminen ja ohjaus. (Verkställande av förordningen om buller från utrustning. Övervakning, begränsning och handledning om buller från utrustning som är avsedd att användas utomhus.)		
Publikationsserie och nummer	Miljöministeriets rapporter 19/2010		
Publikationens tema			
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt			
Sammandrag	<p>Direktiv 2000/14/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus trädde i kraft 8.5.2000. Målet med detta direktiv är att harmonisera medlemsstaternas lagar om bullernormer och främja en väl fungerande inre marknad, samtidigt som människors hälsa och välbefinnande skyddas. Det är nödvändigt att utrustning som är avsedd att användas utomhus är märkt med garanterad ljudeffektnivå enligt direktivet för att göra det möjligt för konsumenter och användare att fatta välgrundade beslut vid val av utrustning.</p> <p>Styrningen och övervakningen av buller från utrustning som är avsedd att användas utomhus har varit synnerligen knapp. Utredningen granskar myndigheternas och verksamhetsutövarnas uppgifter och de åtgärder som krävs för att effektivisera övervakningen.</p>		
Nyckelord	Omgivningsbuller, omgivningsakustik, buller från utrustning, förordning om buller från utrustning, direktiv		
Finansiär/ uppdragsgivare	Miljöministeriet		
		ISBN 978-952-11-3798-3 (PDF)	ISSN 1796-170X(online)
	Sidantal 43	Språk Finska	Offentlighet Offentlig
Beställningar/ distribution	www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö > Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja		
Förläggare			
Tryckeri/tryckningsort och -år	Helsingfors 2010		

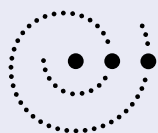
DOCUMENTATION PAGE

<i>Publisher</i>	Ministry of the Environment Department of the Built Environment		<i>Date</i> October 2010
<i>Author(s)</i>	Larri Liikonen		
<i>Title of publication</i>	Laitemeluasetuksen toimeenpano. Ulkona käytettävien laitteiden melupäästön valvonta, rajoittaminen ja ohjaus (Implementation of the decree on noise by equipment. Monitoring, restriction and control of noise emissions by equipment for use outdoors)		
<i>Publication series and number</i>	Reports of the Ministry of the Environment 19/2010		
<i>Theme of publication</i>			
<i>Parts of publication/ other project publications</i>			
<i>Abstract</i>	<p>Directive 2000/14/EC relating to the noise emission in the environment by equipment for use outdoors came into force on the 8th of May 2000. The aim of the directive is to harmonise the laws of the Member States relating to noise emission standards and contribute to the smooth functioning of the internal market, while protecting human health and well-being against increasing environmental noise. The marking of equipment with the guaranteed sound power level, in accordance with the directive, is essential in order to enable consumers and users to make an informed choice on equipment.</p> <p>There has been relatively little guidance on and supervision of the decree on equipment noise. The study concerns the roles of authorities and operators and the actions needed to intensify supervision.</p>		
<i>Keywords</i>	Environmental noise, environmental acoustics, equipment noise, decree on equipment noise, directives		
<i>Financier/ commissioner</i>	Ministry of the Environment		
		ISBN 978-952-11-3798-3 (PDF)	ISSN 1796-170X (online)
	<i>No. of pages</i> 43	<i>Language</i> Finnish	<i>Restrictions</i> For public use
<i>For sale at/ distributor</i>	www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö > Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja		
<i>Financier of publication</i>			
<i>Printing place and year</i>	Helsinki 2010		

Laitemeludirektiivin (2000/14/EY) tavoitteena on yhdenmukaistaa eri maiden lainsäädäntöä ja edistää sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa sekä suojella ihmisten terveyttä ja hyvinvointia kasvavaa ympäristömelua vastaan. Direktiivin mukaisten melumerkintöjen myötä kuluttajien asema paranee heidän voidessa tehdä valintoja melupäästöiltään erilaisten laitteiden välillä.

Laitemeludirektiiviin (621/2001) perustuvan asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ulkona käytettävät laitteet on varustettava melumerkinnällä, ja osalle laitteista on säädetty asetuksessa melupäästön raja-arvot. Asetuksella säädetään myös laitteiden markkinoille saattamista ja käyttöönottoa, vaatimustenmukaisuuden arviointia, markkinavalvontaa sekä melutietojen keräämistä koskevat velvoitteet.

Laitemeluasetukseen liittyvä ohjaus ja valvonta ovat olleet varsin vähäisiä. Selvityksessä tarkastellaan viranomaisten ja toiminnanharjoittajien tehtäviä ja edellytetyjä toimenpiteitä valvonnan tehostamiseksi.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT